

DE

DELAVSKA ENOTNOST

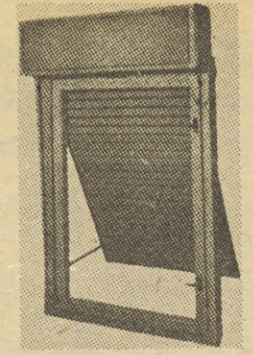
24. JULIJA 1971 — ŠT. 29 — L. XXVIII

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

LOGATEC

VAM NUDI
KVALITETNA
VRATA
BALKONSKA
VRATA
IN ROLETE

V OKVIRU

Dolgo,
vroče
poletje

Letošnje poletje je dolgo in vroče ne samo zaradi sonca, temveč tudi zaradi različnih težav, ki pestijo mnoge delavce, pritiskajo na njihovo življenjsko raven in zato seveda povzročajo njihovo nezadovoljstvo. Včasih to nezadovoljstvo prekopi in potem pride do različnih izbruhov nezadovoljstva, katerih ostrina ustreza vzroku, ki so jih povzročili. Vzroki za takšno nezadovoljstvo so lahko zelo različni, prav sedaj pa večinoma izvirajo iz posledic, ki jih povzroča široka nelikvidnost gospodarstva, pa tudi iz po-

SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS

Dvigniti raven izobrazbe in znanja vseh zaposlenih

Gospodarski in znanstvenotehnični napredek ter potrebe po hitrejšem razvijanju samoupravnih odnosov ter po višji kulturni ravni delovnih ljudi čedalje odločneje terjajo višjo raven izobrazbe in znanja vseh zaposlenih. Kljub temu pa v mnogih delovnih organizacijah prizadevanja za razvoj in napredek niso usklajena s prizadevanji na kadrovsko-izobraževalnem področju. Izobrazbena struktura zaposlenih v Sloveniji kaže, da imamo še vedno precejšnjo neskladnost med sedanjo zasedenostjo delovnih mest glede na dejansko in potrebno stopnjo

izobrazbe delavcev, ob zadnjem statističnem popisu je bilo kar 43,7 % delavcev brez visoke izobrazbe na delovnih mestih, ki zahtevajo takšno izobrazbo.

To je le nekaj misli iz osnutka stališč in predlogov o izobraževanju v delovnih organizacijah, ki jih je pripravila komisija RS ZSS za izobraževanje, znanost in kulturo in o katerih je razpravljalo in jih potem tudi sprejelo predsedstvo RS ZSS na svoji seji minuli torek. Predsednik omenjene komisije in podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar je v svoji uvodni besedi za raz-

pravo o teh stališčih med drugim poudaril tudi naslednje:

Premalo je družbene spodbude za izobraževanje v delovnih organizacijah in ne moremo se pohvaliti z opredeljeno politiko naše republike do tega izobraževanja. Kadrovske in izobraževalne službe so slabo razvite ter nestrokovne, v mnogih delovnih organizacijah, tudi v velikih, sploh nihče ne skrbi za izobraževanje. Med takimi delovnimi organizacijami so, denimo, tudi Mercator, Ljubljana-transport, Slovenija-vino, Marles, Inter-europa itd. — se pravi delovne (Nadaljevanje na 2. strani)

... „Potnikom v letalu Inex Adria aviopromet želimo prijeten in udoben polet“ ... Pa je tudi bil!

Foto: A. AGNIČ

PREDSEDSTVO MSS LJUBLJANA O ODPRAVI OSEBNIH DOHODKOV POD 1000 DIN

NAŠA AKCIJA: DELOVNE ORGANIZACIJE PO POTEH STABILIZACIJE

Z delom do »čudeža«

Kaj so povedali delavci kombinata konzervne industrije DELAMARIS Izola

ZAHTEVE NISO DEMAGOŠKE

Glavna tema razprave na zadnji seji mestnega sindikalnega sveta Ljubljane so bili osebni dohodki pod 1.000 dinarjev v ljubljanskih delovnih organizacijah. Informacija, zasnovana na uradnih podatkih statistične službe namreč razkriva, da problem v Ljubljani niti ni tako nedolžen, kot bi morda sodili spričo gospodarske razvitosti mesta. Dokaz za to je podatek, da je v marcu letos prejemale v Ljubljani kar 13,8 % zaposlenih dohodke pod 1000 dinarjev, medtem ko so nekateri na seji predsedstva ugotavljali, da je bil ta odstotek znatno manjši v občutno

slabše razvitih krajih, kot denimo v Ptuj, kjer so bili zaslužki omejeni na 8 %. Relativno največ delavcev z nizkimi osebnimi dohodki je v kovinski in elektro-industriji Ljubljane, saj kar 20 % zaposlenih prejme osebne dohodke do 1000 dinarjev. V negospodarstvu znaša delež tistih z dohodki do 1000 dinarjev 8,6 % od skupnega števila zaposlenih, pri čemer pa problematika nizkih osebnih dohodkov najbolj zaostrejuje v zdravstvu, saj tu tvori kategorija delavcev z dohodki do 1000 dinarjev kar 17 % v teh dejavnostih zaposlenih.

Spričo vrtočnega porasta življenjskih stroškov, ki smo mu pričrta v zadnjem obdobju, v mestnem sindikalnem svetu zavračajo očitke, češ da je demagoška zahteva sindikatov po odpravi osebnih dohodkov pod 1000 dinarjev. Pa ne samo zavoljo porasta življenjskih stroškov, tudi za-

Za kombinat konzervne industrije DELAMARIS iz Izole se je z reformo začelo obdobje gospodarskih, kadrovskih in drugih težav, iz katerih so s pomočjo zunanjih strokovnjakov, ki so se „vtisnili“ predvsem v notranjo organizacijo podjetja, izplavali šele lani. Zaključni račun jim je pokazal, da so prigosporarili skoraj 4 milijone dinarjev sredstev za sklade, kar se v njihovi delovni organizaciji ni pripetilo že več let in zato v zadnjih petih letih v modernizacijo podjetja, za stanovanjsko gradnjo, za regrese in drugo niso mogli vložiti praktično niti dinarja, saj so tudi po osebnih dohodkih zasedali eno zadnjih mest med podjetji prehrabene industrije pri nas. „Pometanje“ s starimi navadami je bilo 1300-članskemu

kollektivu kar po volji, saj so ljudje vedeli, da bi sicer bili še naprej obsojeni na životarjenje. Resda je bilo med zaposlenimi precej nejevernih, ki niso verjeli v uresničitev po njihovem mnenju preveč ambicioznega gospodarsko-proizvodnega načrta za letošnje leto. Toda dejstvo je, da se je večina zaposlenih bila pripravljena spoprijeti z nalogami, kot so jih prednje postavili samoupravni organi: ob enakem obsegu angažiranih poslovnih sredstev povečati obseg proizvodnje in izvoza, začeti z intenzivnejšo modernizacijo tovarne, uvesti funkcionalno amortizacijo, nameniti večja sredstva za stanovanjsko gradnjo, modernizirati ulov rib, ribe za predelavo v večjih količinah uvažati z vzhoda namesto za čvrste devize itd. Ob vsem tem

naj bi skladno z doseženo produktivnostjo naraščali tudi osebni dohodki.

NISO OSTALI SAMO PRI BESEDAH!

Nezaupljivi člani delovne skupnosti DELAMARIS so imeli po svoje prav, kajti podobne obljube so lahko slišali že marsikdaj poprej, bolj ali manj pa je vse ostalo po starem.

Zdaj se je v Delamarisu slednjič le dogodil „čudež“. Postopoma namreč tudi uresničujejo tisto, kar so napovedovali. Se več: praksa kaže, da so ne glede na težave in stabilizacijske ukrepe zelo dobro preцениli svoje možnosti in sposobnosti.

Poslovni sekretar konzervne industrije DELAMARIS Tomaž (Nadaljevanje na 5. strani)

sledic, ki jih ima „zamrzni-tev“ osebnih dohodkov in ki jih lahko povzroči tudi prepočasno sklepanje samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Kako naj v takšnem dolgem, vročem poletju ravnajo sindikati? To je vprašanje, čigar pomena se v naši organizaciji zavedamo v polni meri — tembolj, ker opazamo težnje, da se na pleča sindikatov prevrže odgovornost za mnoge stvari, ki so jih „zakuhali“ drugi.

Najprej pa naslednje: recepta za ravnanje naše organizacije v najrazličnejših razmerah ni. Vzroki za nezadovoljstvo delavcev izvirajo iz zelo različnih dejstev in zato moramo tudi ravnati na različne načine, upoštevajoč dejstva in pa vlogo naše organizacije.

Ce neka delovna organizacija dobro gospodari in ima na voljo dovolj sredstev, do katerih pa ne more priti, ker je banka nelikvidna, zavoljo česar pa ne morejo zaposlenim v tej delovni organizaciji izplačati zasluženih osebnih dohodkov, potem sindikatu pač ni treba, da bi delavce

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mercator
KAVA
450 PRODAJALN

GRADBINCI O SVOJEM SPORAZUMU

Minuli petek so se v Festivalni dvorani v Ljubljani sestali pooblaščen predstavniki delovnih organizacij gradbeništva, industrije gradbenega materiala in sorodnih dejavnosti, da bi se seznanili s predlogom samoupravnega sporazuma o osnoveh in merilih za delitve dohodka ter osebnih dohodkov v njihovih dejavnostih in h kateremu je dan poprej že dalo soglasje predsedstvo RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije. Navzoči predstavniki delovnih organizacij so se z večino glasov izrekli za predloženi predlog samoupravnega sporazuma. Ker pa se predlog precej razlikuje od osnutka, h kateremu so delovne organizacije dale svoje soglasje po poprejšnji razpravi z delovnimi kolektivi, je bil z večino glasov potrjen tudi predlog, da imajo vse delovne organizacije čas do 28. VII. 1971, da poskrbijo za morebitne dodatne razprave s kolektivi in se do takrat vnovič „priključijo“ samoupravnemu sporazumu, ali pa iz postopka sporazumevanja morda tudi odstopijo.

NA LINIJI
323-554

NOVA GORICA

Pred kratkim se je vrnila z 11-dnevnega popotovanja po Poljski 36-članska sindikalna delegacija s tega območja. Potovanje sodi v okvir večletnih izmenjav med poljskimi sindikati in občinskimi svetom ZS Nova Gorica. Sindikalni delavci so si ogledali Krakov, obiskali rudnik kamene soli Wieliczka in koncentracijsko taborišče v Auschwitzu. Dva dni so preživeli v glavnem mestu Varšavi, nato pa so obiskali še Chopinov rojstni kraj. Poljski sindikalni delavci bodo vrtili obisk v kratkem, pripravili pa jim bodo letovanje na Jadranu.

K. G.

POSTOJNA

Postojnski občinski sindikalni svet je sprejel akcijski program, v katerega so vnesli vse glavne naloge, ki jih je začrtal II. kongres samoupravljalcev ter III. konferenca slovenskih sindikatov. Akcijski program občinskega sindikalnega sveta ter programe drugih družbenopolitičnih organizacij so v delovnih organizacijah postojnske občine že začeli uresničevati.

E. P.

KOPER

O BODOČIH
NALOGAH

Na prvem občnem zboru obalnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti so si zadali tudi naloge za bodočo dveletno dejavnost tega odbora. Tekoče bodo spremljali delo sindikalnih organizacij, predvsem pa si bodo skupno z njimi prizadevali, da bi se dvigal osebni in družbeni standard delavcev in predvsem, da bi imeli primerne osebne dohodke, da ne bi bili prikrajšani pri regresih za dopuste itd. Izobraževanje delavcev, ki so zaposleni v družbenih dejavnostih, bo še naprej ena osnovnih nalog obalnega odbora tega sindikata. V svojem delovnem programu si bo obalni odbor za družbene dejavnosti prizadeval, da bi bili izpolnjeni programi otroškega varstva v obalnih občinah. Prav tako je ena od pomembnih nalog odbora za prihodnje, zagotoviti družbeno pomoč, da bi čim hitreje začeli graditi novo bolnišnico v Izoli. Še več je nalog, ki si jih je zadal za bodoče delo obalni odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti, prav gotovo pa je ena od osnovnih tesno sodelovanje z organizacijami sindikata, saj bo le tako mogoče uresničiti vse pozitivne težnje članov sindikata.

K. C.

POSTOJNA

Predlog
železničarjev

Na konferenci sindikata postojnskega železniškega podjetja so ugotovili, da so sindikalne organizacije v minulem obdobju uspešno reševale nastale težave pri upravljanju in medsebojnih odnosih ter da bo sindikat v podjetju tudi v bodoče vedno prisoten, če bo kje „zaškripalo“, predvsem pa bo skrbel za socialno in ekonomsko varnost delavca, za polno uveljavljanje njegovih samoupravnih pravic in dolžnosti. S tem v zvezi bodo tudi sindikalne organizacije v podjetju sestavile svoje akcijske programe dela za uresničenje ustavnih dopolnil in sklepov II. kongresa samoupravljalcev.

Konferenca je tudi sklenila, da bo predlagala centralnemu odboru sindikata delavcev prometa in zvez Jugoslavije, naj dosedajni predsednik centralnega odbora Jože Jager tudi v naslednji mandatni dobi vodi sindikat delavcev prometa in zvez Jugoslavije.

-obl-

LJUBLJANA

Zadovoljni
z delom

Minuli petek je bila seja predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Člani predsedstva so razpravljali in dali soglasje k samoupravnemu sporazumu za gledališča in glasbeno dejavnost, za zavode za zdravstveno varstvo in za socialno zavarovanje. Na seji so ugotovili, da so komisije udeleženk samoupravnega sporazuma za posamezna omenjena področja upoštevale sugestije in pripombe, ki so jih dali v razpravi sindikati. Tako so bili predlogi samoupravnih sporazumov skrbno pripravljani. Skupna komisija udeležencev samoupravnega sporazumevanja v zavodih za zdravstveno varstvo je na primer pripravila predlog samoupravnega sporazuma na podlagi zbranih pripomb in predlogov, ki so jih dali zavodi za zdravstveno varstvo na osnutek samoupravnega sporazuma s področja osnovnega zdravstvenega varstva ter pripomb in priporočil pododbora republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti.

SLOVENSKE KONJICE

V AKCIJO

Na nedavni razširjeni seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah so obravnavali analizo gospodarskih gibanj v prvih štirih mesecih letošnjega leta. Ob tem so posebno pozornost posvetili nizkim osebnim dohodkom zaposlenih, saj je kljub dokaj ugodnim gospodarskim rezultatom še v letošnjem marcu več kot 800 zaposlenih delavcev ali 19% dobivalo za poln delovni čas manj kot 1000 dinarjev osebnega dohodka. Predsedstvo je predlagalo izvršnim odborom sindikalnih organizacij in organom samoupravljanja v delovnih organizacijah, naj ugotovijo, na kakšnih delovnih mestih delajo delavci z manj kot 1000 dinarjev osebnega dohodka za poln delovni čas in skušajo doseči, da se to popravi.

V. L.

Dolgo,
vroče poletje

(Nadaljevanje s 1. strani)

prepričeval, naj ne bodo nezadovoljni. Najbrž bi bolj v skladu z njegovo vlogo bilo, če bi k temu nezadovoljstvu še sam pritegnil in mu pridružil svoj glas. In nasprotno: če ima neka delovna organizacija blokiran žiro račun zato, ker je slabo gospodarila, ker je, denimo, njena komercialna služba „prodajala“ izdelke takšnim poslovnim partnerjem, za katere bi morala vedeti, da jih ne bodo v redu plačali, potem sindikat sicer ne more imeti gluhih ušes za težave delavcev, vendar pa jim je dolžan tudi povedati, naj svoje nezadovoljstvo usmerijo na pravi naslov. Krivce za težave je treba v takem primeru poiskati kar v lastnem podjetju in jih ustrezno „nagraditi“, šele potem pa iskati pomoč pri zunanjih dejavnikih, ki so za to pomoč pristojni.

Vemo, kdo je „zamrnil“ osebne dohodke kljub opozorilom sindikatov, kakšne posledice bo ta zamrznitev imela predvsem za tiste delovne organizacije, ki jih je zatekla na nizki ravni povprečnih osebnih dohodkov. Osebnih dohodke je zamrznil

izvršni svet in zato lahko za posledice te zamrznitve odgovarja samo on, ki tudi edini lahko te dohodke „odmrzne“. Naj spomnimo na to, da so sindikati že večkrat predlagali vsaj odmrznitev nizkih dohodkov – vsaj do tiste ravni, ki jo predvideva sankcijski del družbenih dogovorov.

Slišati je tudi očitke, da sindikati zavlačujejo sklepanje samoupravnih sporazumov in s tem tudi svobodno formiranje osebnih dohodkov. O tem na kratko naslednje: težave pri sklepanju samoupravnih sporazumov ne povzročajo delovne organizacije, ki predvidevajo normalne osebne dohodke, temveč tiste organizacije, ki želijo izsiliti neupravičeno visoke osebne dohodke. Pri samoupravnem sporazumevanju sindikati zavirajo samo takšne sporazume, ki bi pomenili norčevanje iz ogromne večine zaposlenih, ki si morajo svoje osebne dohodke zaslužiti s poštenim, trdim delom. Kdor bo torej poskušal prevlati svoje grehe s tem v zvezi na sindikate, mora vedeti, da ga bomo javno razkrinkali.

MILAN POGACNIK

PRESEDSTVO MSS LJUBLJANA O ODPRAVI OSEBNIH
DOHODKOV POD 1000 DINZAHTEVE NISO
DEMAGOŠKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

voljo tega, ker nekateri še vedno želijo „prigospodariti“ na ravaš za služkov delavcev, je ta zahteva nujna. Kako si sicer razložiti dejstvo, da številne delovne organizacije izplačujejo za normalno delo v normalnem delovnem času osebne dohodke nižje od 1000 dinarjev, čeprav ni prav nobenega razloga, da jih ne bi dvignile vsaj na to mejo! Čeprav imajo nekateri delovni kolektivi resne težave, pa v mestnem sindikalnem svetu sodijo, da le ne kaže vseh razlogov za nizke osebne dohodke proglasiti za objektivne. Da so posredi predvsem subjektivni vzroki, je najbolj zgovoren dokaz dejstvo, da ljubljansko gospodarstvo

posluje brez izgub, pa čeprav v nekaterih primerih res na meji rentabilnosti.

Spričo teh dejstev je v predsedstvu ljubljanskih sindikatov prevladalo mnenje, da morajo sindikati uporno vztrajati pri svoji zahtevi, da se do konca leta odpravijo osebni dohodki pod 1000 dinarjev. Zarišča nizkih osebnih dohodkov v Ljubljani je znana, seznam delovnih organizacij je napisan, zdaj je potrebno jasno na glas povedati pristojnim samoupravnim in upravnim organom, da sindikati zahtevajo višje vrednotenje živga dela v strukturi proizvodnih stroškov. Zato imajo sindikati akcijski prav za toliko socialno, kot je ekonomske narave. Očitno je namreč, da je povsod tam, kjer so nizki osebni dohodki, tudi nizka produktivnost dela, so slabi poslovni rezultati.

V akcijo za odpravo osebnih dohodkov pod 1000 dinarjev, pravzaprav gre za sanacijo delovnih mest, da bi lahko zagotavljala vsaj do te višine dogovorjene osebne dohodke, pa bi se morali vključiti tudi drugi prizadeti dejavniki, razen sindikatov, tudi vodstva drugih družbeno-političnih organizacij, ob upravnih vodstvih tudi samoupravni organizirani delovnih kolektivov in nenazadnje občinske skupščine. Mestni sindikalni svet se je tudi že odločil, da se bo skupaj z odbori strokovnih sindikatov pogovoril o tem vprašanju v nekaterih najbolj kritičnih delovnih organizacijah; skrajni ukrep, ki se ga bodo sindikati poslužili, če se zadeva ne premakne, pa bo zahteva po zamenjavi vodstva posameznih delovnih organizacijah.

M. P.

DVIGNITI RAVEN IZOBRAZBE
IN ZNANJA VSEH ZAPOSLENIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

organizacije, ki imajo več kot 1000 zaposlenih. Izobražuje se le malo zaposlenih in še to večinoma le proizvodni delavci, medtem ko dopolnilnega izobraževanja vodilnih kadrov tako rekoč ni. Na področju izobraževanja bi potrebovali 300 organizatorjev tega izobraževanja in 600 inštruktorjev, kar pa zadeva sredstva za to izobraževanje, je problem predvsem v njihovi uporabi, ki ni vedno najbolj gospodarna.

Te in druge pomanjkljivosti na tem področju bi morali čimprej odpraviti, zato pa bi bilo po mnenju sindikatov potrebno pripraviti republiški program za razvoj izobraževanja v delovnih organizacijah, za kar bodo pobudo dali sindikati, poskrbeti bo treba za potrebno šolanje organizatorjev in inštruktorjev, razširiti mrežo izobraževalnih centrov in služb ter to mrežo medsebojno povezati, ustanoviti združenje izobraževalnih centrov in razviti republiško strokovno službo, ki bi delovnim organizacijam dala metodologijo, profile in programe izo-

braževanja. In seveda še to: doseči bi morali, da se bodo delovne organizacije v svojih samoupravnih sporazumih zavezale, da bodo za izobraževanje svojih delavcev namenile najmanj 1% bruto osebnih dohodkov, s čimer bi zagotovili kakih 12 milijard starih dinarjev, torej vsoto, ki bi to izobraževanje lahko postavila na precej trdne noge.

SAMOUPRAVNO UREJANJE
PODROČJA ZDRAVSTVA

Predlog izhodišč za družbeni dogovor o gradnji bolnišnic v SR Sloveniji v obdobju od leta 1971 do 1976 je predsedstvo ocenilo kot nov, samoupraven pristop k urejanju problematike zdravstva, hkrati pa je podprlo osnovna načela tega dogovora: — da moramo Slovenijo pri razvoju bolnišnične dejavnosti obravnavati kot enotno zdravstveno območje in da je zato na tem področju potrebno izvesti ustrezno reorganizacijo;

— da ni potrebno povečevati sedanjega števila bolniških postelj, temveč le funkcionalno usposobiti zmogljivosti, ki so že na voljo;

— da je potrebno zagotoviti ustrezno število zdravnikov in medicinskih sester ter hkrati urediti delovne in življenjske razmere zdravstvenih delavcev.

Ob tem, ko je podprlo osnovna izhodišča predloga tega družbenega dogovora, je predsedstvo poudarilo, da moramo njegove kvantifikacije —

te zadevajo način zagotavljanja investicijskih sredstev za izgradnjo bolnišničnih objektov v Sloveniji — uskaditi z načrtovanjem našega srednjeročnega razvoja, saj bi sicer ta družbeni dogovor pomenil določene obveznosti, ki bi jih njegovi podpisniki morali sprejeti, še preden bi vedeli, kaj o tem vprašanju predvideva srednjeročni razvoj-

ni načrt. Z drugimi besedami: pospešiti je potrebno sprejem srednjeročnega načrta — in šele nato kaže sprejeti oziroma podpisati družbeni dogovor o gradnji bolnišnic. Slovenski sindikati ob tem menijo, da morajo biti tovrstne odločitve predvsem stvar zavarovancev in njihove samouprave, ne pa zadeva forumov.

M. P.

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE: Ali je mogoče smatrati vsakršno delo, ki je sorodno opisu delovnega mesta, kot redno delovno dolžnost in ali je takšen opis sploh zakonit?

V. D. — MARIBOR

ODGOVOR: Iz vašega obširnega pisma je razumeti, da je delovna organizacija pri opisu delovnih mest dodala tudi naslednja določila: „opravlja še vse nepredvidene delovne naloge in opravila po ustnih in pismenih navodilih neposredno nadrejenega, ki pa morajo biti po svoji zahtevnosti sorodne rednim nalogam in opravilom; kolikor vsebina, obseg in način dela s tem opisom in kasnejšimi navodili niso določeni, oziroma dovolj znani, mora delavec delati tako, kot se lahko glede na zahtevano stopnjo strokovnosti od njega pričakuje.“

Temeljni zakon o delovnih razmerjih določa v noveliranem 4. čl. naslednje:

Delovna skupnost določa s splošnim aktom dela in naloge v delovnem procesu delovne organizacije kot stalno vsebino dela delavca.

S splošnim aktom je torej treba opisati dela na delovnem mestu, ki predstavljajo delovne naloge delavca na tem delovnem mestu. Določila zakona je treba razumeti tako, da je treba jasno in izčrpno določiti te naloge, da ne bi bilo dvomov o tem, kaj je dolžan delavec delati in česa ne. Z navedenim določilom zakona želi zakonodajalec doseči, da se delovna mesta podrobno opišejo. Le tako bi se izognili sporom, ki lahko nastajajo, če obstaja dvom o tem, kaj je dolžan delavec na svojem mestu delati in česa ni.

J. TRAJČEV

KUPON DE — Pravna
posvetovalnica

Spodjedanje ugodne rasti

Zvezna gospodarska zbornica ugotavlja, da je v zadnjih dveh letih jugoslovansko gospodarstvo uvozilo za 2,5 milijarde dolarjev opreme, vrednost doma nabavljenih strojev in naprav pa je še nekaj višja od te vsote. Naše zastarele industrijske zmogljivosti so tako že močno obnovljene in usposobljene za moderno proizvodnjo. V tem času smo imeli tudi velik priliv kvalificirane in VK delovne sile, tako da se je struktura zaposlenih v gospodarstvu občutno spremenila. Po reformi se 95 % jugoslovanskega gospodarstva ravna kot del svetovne proizvodnje. Vsa ta dejstva pa pričajo, da jugoslovansko gospodarstvo ni bilo nikoli močnejše, kot je sedaj.

Vendar sedanje gospodarsko gibanje grozi, da se lahko inflacijski požar še bolj razmahne. Inflacija ustvarja takšno atmosfero, v kateri se pri delu ni treba posebno prizadevati, saj vrednost rezultatov dela upada oziroma odteka v žep slabih gospodarjev. To pa spodjeda sicer ugodno gospodarsko rast.

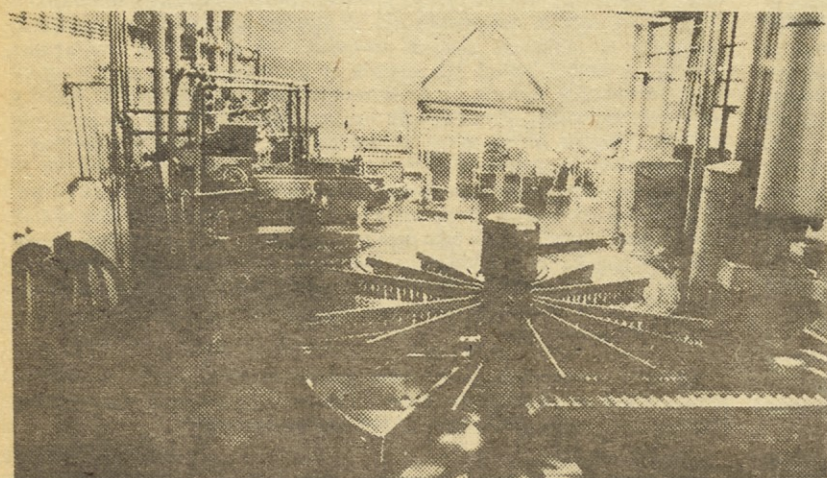
-pik

SKUPNI ORGAN

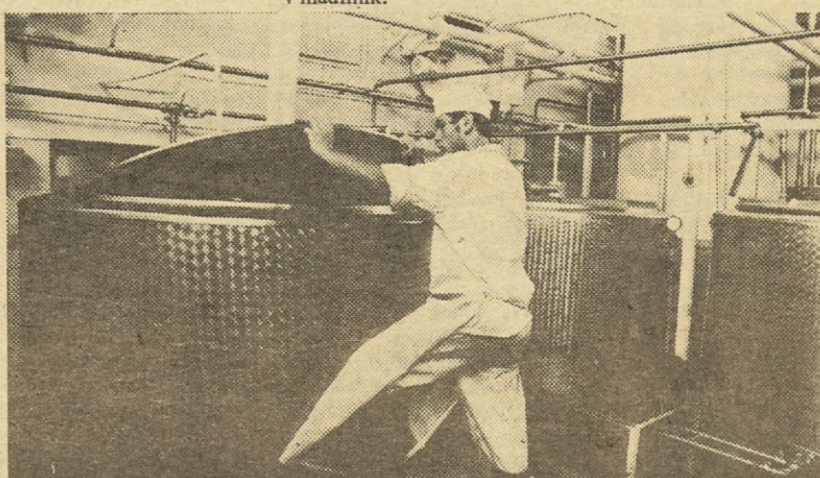
Na seji sveta republikanskih skupnosti za zaposlovanje so razpravljali o možnostih in potrebi po samoupravnem organiziranju na področju zaposlovanja v federaciji in ugotovili, da so vse skupnosti za zaposlovanje v vseh republikah in v pokrajinah za to, da bi organizirali samoupravni organ za zaposlovanje tudi na ravni federacije, in to na načelih paritete in v skladu z drugimi družbenopolitičnimi spremembami pri nas. Tak organ naj bi ustanovili z dogovorom med republikami, ne pa z veznim zakonom. Naloge v zvezi z zaposlovanjem, ki bi jih republike po dogovoru prepustile federaciji, naj bi zadevale predvsem probleme zaposlovanja v tujini.

V OBJEKTIVU

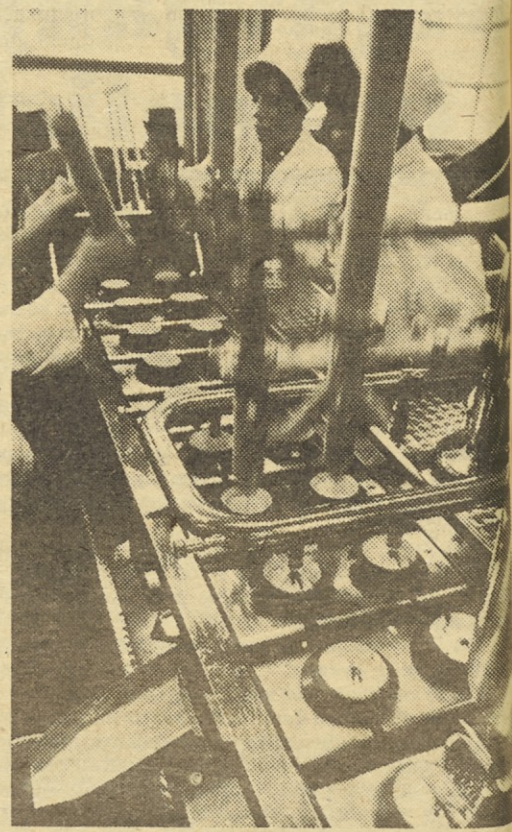
V tovarni sladoleda

Veliki rotativ za lučke (v ospredju) daje na uro tudi do 11.000 kosov

„Sladka godlja“, narejena po skrivnostnem receptu, zori v teh posodah še 6 do 12, ur

Na stroju, ki ne vem, zakaj mu pravijo Viking, polnjuje kornete in lončke

Ustavili so modernizacijo proge Koper—Šentilj

Vsa dela pri modernizaciji oziroma sanaciji proge Zidani most—Šentilj in dograditvi koprške proge so ustavljena, ker je železnica ostala praznih rok pri dodelitvi kreditov iz sklada republikanskih rezerv, drugih virov sredstev pa za zdaj ni na voljo niti niso predvidene dolgoročne sistemske rešitve za financiranje infrastrukture.

Za dokončanje programa modernizacije slovenske magistrale Koper—Šentilj je potrebnih v naslednjih letih

747,3 milijona din, od tega za progo Zidani most—Šentilj 602 milijona din. Pri financiranju bi sodelovala železnica s 40 % lastnih sredstev, 30 % naj bi zagotovile kot posojila poslovne banke, 30 % pa sklad republikanskih rezerv. Upravni odbor sklada republikanskih rezerv je sicer odobril 28 milijonov za modernizacijo proge do Celja, odklonil pa je nadaljnje sodelovanje pri financiranju, češ da je potrebno poiskati sistemske rešitve za financiranje

infrastrukture. In tako je železnica odvisna le od lastnih sredstev, kajti tudi poslovne banke postavljajo kot pogoj za odobritev posojil udeležbo sredstev republikanskih rezerv. Slovenski železničarji so že sicer prezadolženi, saj več kot polovico amortizacije porabijo za odplačevanje anuitet, poslujejo na meji rentabilnosti, z minimalno stopnjo amortizacije in akumulacije ter dosegajo v povprečju za 8 % manjše osebne dohodke, kot jih imajo zaposleni v pro-

metu. Zato tudi poudarjajo, da je nevdružno, da bi se naprej na svojih plečih nosili vsa bremena modernizacije slovenskih železnic.

Člani delavskega sveta in povabljeni predstavniki občinskih skupščin Maribor in Koper, direktor Luke Koper in pomočnik sekretarja za gospodarstvo SRS so poudarili, da pomeni ustavitev del pri modernizaciji proge Koper—Šentilj velik udarec za slovensko gospodarstvo in vso našo skupnost, saj bo Slovenija s

tem postala izoliran prometni otok v Evropi. Nastala bo neprecenljiva škoda za nadaljnji gospodarski razvoj Slovenije. Predlagali so, da naj v najkrajšem času poiščejo dolgoročne sistemske rešitve za financiranje investicij v železnico in infrastrukturo nasploh, morda take, kot smo jih našli za elektrogospodarstvo. S tem v zvezi so omenjali, da bi bilo kot najnujnejši ukrep potrebno usmeriti predvidene proračunske viške za modernizacijo železnice.

NELIKVIDNOST ZAVZEMA ŽE TAK OBSEG, DA JE LE ŠE KORAK DO KATASTROFE

Kaj zdaj, ko smo na kritični meji

LEOPOLD KREŠE, predsednik Gospodarske zbornice SRS: »Veriga nelikvidnosti se nenehno širi in zavzema že katastrofale obseg...«

Eno izmed posledic neuspeha tekočih — pravimo stabilizacijskih — ukrepov ekonomske politike nedvomno predstavlja tudi že kar katastrofalno zaostrovanje nelikvidnosti, saj niso plačilno sposobne niti tiste delovne organizacije, ki knjigovodsko izkazujejo visoko rentabilno poslovanje in veliko akumulativnost. Zaradi starih in neporavnanih dolgov so se nekatere delovne organizacije že morale odločiti za naravnost drastične ukrepe; najnovejšega med njimi pomeni ustavitev dobav Petrola slovenskim železarnam. Znašli smo se, skratka, na kritični meji, ko se bo treba odločiti, kako razreševati nastale razmere, da bi enkrat za vselej preprečili podobne pojave, identificirali povzročitelje nelikvidnosti ter proti njim tudi ustrezno ukrepali.

V našem listu bomo v krajši seriji prispevkov v prihodnjih številkah spregovorili o nekaterih najvažnejših problemih, ki jih povzroča nelikvidnost, prav tako pa tudi o načinih in poteh razreševanja te svojstveno jugoslovanske težave, ki ji nekateri pravijo kar rak na žiro računih. Za uvod pa povzemamo nekaj misli iz uvodne razprave Leopolda Krešeta, predsednika Gospodarske zbornice SRS, na zadnji seji upravnega odbora slovenske zbornice.

„REZULTATI BOLJŠI, LIKVIDNOST SLABŠA!“

Predsednik Kreše je v svoji razpravi naštel veliko podatkov, ki pričajo o uspešnem poslovanju slovenskih delovnih organizacij v prvih petih mesecih letos, nato pa nadaljeval:

„Optimistična slika, žal, hitro zbledi, če si ogledamo podjetniške finance. Ugotavljamo na primer, da je bilo ob koncu leta 1970 le 7,3 % podjetniške aktive v likvidnih denarnih sredstvih. Če pa pogledamo strukturo kratkoročnih sredstev, je bilo gotovinskih le 49,3 %, medtem ko je 30,6 % teh sredstev zamrznjenih v terjatvah, 20,1 % pa v zalogah. Negativno sliko pa nam daje tudi analiza strukture finančnih virov, s katerimi se napaja gospodarstvo. Le 40,3 % je lastnih virov, pre-

ostalo pa so bančni in blagovni krediti. Posebno so se povečali kratkoročni krediti, ki zdaj predstavljajo že skoraj 41 % skupnih virov oziroma za 3 % več kot lani. To pomeni, da se je še povečala odvisnost gospodarstva od poslovnih bank in drugih partnerjev. Pogosto je njihova plačilna sposobnost odvisna samo od tega, ali bodo pravočasno dobila kratkoročni bančni kredit ali pa si morajo pomagati s tem, da ne plačujejo dospelih pogodbenih obveznosti in si tako začasno rešujejo svoj poslovni položaj na račun poslovnih partnerjev. Veriga nelikvidnosti se tako širi in zavzema že katastrofale obseg.

Podatki povedo, da so neplačane terjatve slovenskih upnikov lani narasle za 34 %. Ob koncu letošnjega marca so bile še višje in so dosegle znesek

19,13 milijarde din. Vendar pa račun pokaže, da je slovensko gospodarstvo bilančno še vedno aktivno, saj njegov presežek terjatev nad dolgovi znaša 5,68 milijarde. Ker ima Slovenija veliko kupcev v drugih predelih Jugoslavije, to pomeni, da njeno gospodarstvo na račun lastne nelikvidnosti znatno kreditira dolžnike iz drugih republik.“

USODNA ZMOTA

„Po mnenju upravnega odbora Gospodarske zbornice SRS, je dejal Leopold Kreše, „je splošna nelikvidnost že dosegla kritično mejo in je torej treba

takoj odločno ukrepati. Nekatere gospodarske organizacije so že začele izvajati drastične ukrepe do svojih dolžnikov. Kljub političnim in ekonomskim posledicam, ki jih taki ukrepi nujno povzročijo, menim, da te organizacije ravnajo načeloma prav in poslovno. Drži pa tudi to, da taki individualni ukrepi ne morejo rešiti nelikvidnosti kot splošnega pojava, temveč so potrebni kompleksni družbenoekonomski ukrepi, ki pa jih doslej še vedno pogrešamo.

Značilno in usodno se nam zdi, da smo doslej iskali rešitve vedno le v saniranju posledic, ne pa v odpravi resničnih vzrokov nelikvidnosti. Prav tako smo prepričani, da morajo rešitve najti v okviru celotne države, na pa samo po republikah ali med podjetji. Na notnem jugoslovanskem trgu so namreč enotni jugoslovanski tokovi in katerokoli žarišče nelikvidnosti v kateremkoli delu Jugoslavije je vedno znova lahko začetek novega verižnega zadolževanja, ki bi se v najkrajšem času spet razpredlo po vsej državi.

Jugoslovanski kliring, o katerem zdaj govorijo, ne more v celoti razrešiti tega problema. Zavedati se namreč moramo, da je medsebojna poravnava terjatev samo knjigovodska operacija, ki pa ne more nadomestiti manj-

kajočih sredstev na začetku likvidnostne verige. Ukrepanje proti nelikvidnosti pa bi moralo biti usmerjeno prav na ta žarišča in naj bi potekalo nekako takole:

Najprej bi morali izvesti splošno ali obvezno kliringsko poravnavo v okviru cele države. Z njo bi identificirali primarne povzročitelje nelikvidnosti. Za-

tem pa bi morali takoj in radikalno ukrepati proti tako odkritim povzročiteljem, ne glede na to, kdo so! Morali bi jih bodisi sanirati bodisi likvidirati, hkrati pa ugotoviti in sankcionirati tudi subjektivno krivdo za njihovo nelikvidno poslovanje.

Vzporedno s tem pa bi morali „pod nujno“ ustaviti vse investicije v primerih, ko investitor ne izpolnjuje svojih obveznosti. Slednjič pa bi morali prenehati tudi s povečevanjem materialnih kazalcev proizvodnje, ki se vzdržuje umetno, fiktivnimi sredstvi in na račun upnikov, ter sprejeti splošno načelo, da lahko vsakdo posluje samo v obsegu realnih sredstev s katerimi razpolaga, pa naj bodo ta sredstva iz lastnih ali iz bančnih virov.“

NAŠA AKCIJA: DELOVNE ORGANIZACIJE PO POTEH STABILIZACIJE

KAJ
SO PAVEDALI
DELAVCI
KOMBINATA
KONZERVNE
INDUSTRIJE
DELAMARIS
IZOLA

poma tudi uresničujejo. Zato se mi zdi, da smo na dobri poti."

Marjan ŠVAB, zaposlen pri kuhanju rib (v sredini): „Naša skladišča so zdaj prazna. Po tem vidim, da se naš položaj izboljšuje. Zasluzimo pa tudi bolje, kot denimo lani, ker pod novim vodstvom tudi več naredimo. Mislim pa, da čas našega razcveta šele prihaja, saj je predvidenih več modernizacij, tudi gradnja nove kuhinje, tako da bomo z manjšim trudom in stroški lahko še

več naredili. Skoraj pet let pri nas nismo ničesar investirali, ker pač ni bilo denarja, in izdatke radikalno zmanjšali. Zdaj bomo spet investirali z lastnim denarjem in regres za dopust bomo po petih letih spet dobili!"

Alberta GAŠPARINI (levo), predelavka v oddelku zelenjave: „Dolgo je trajalo, da smo tudi pri nas prišli do spoznanja, da se moramo kar najbolj modernizirati, da je treba drago ročno delo zamenjati s stroji povsod

tam, kjer je to le možno. V primerjavi z leti pred reformo in takoj po njej, ko smo o tem samo govorili, zdaj začnemo tudi uresničevati napovedi in obljube strokovnih služb in samoupravnih organov. Ne gre tako hitro, kot bi radi in kot bi bilo potrebno, toda dejstvo je, da smo že dobili precej strojev, da nove in že plačane pričakujemo v najkrajšem času. Večji pa bodo učinki, boljše bomo zaslužili in tudi hitreje bi se lahko modernizirali. Za to pa menda tudi delamo, mar ne? "

KRIZA ZAUPANJA

● OB DOGODKIH V KRANJSKI SAVI

Prekinitve dela, do katere je minuli teden prišlo v kranjski „Savi“, ni povzročila morda nelikvidnost, ali pa druge podobne težave, ki pestijo mnoga naša podjetja, v katerih pa vseeno ne prihaja do stavk. Prav zaradi tega stavka v „Savi“, ki poslovno stoji na trdnih temeljih in katere interna zakonodaja velja za zgled, še toliko bolj zasluži analizo, ki bi pojasnila, zakaj je do nje prišlo. Prepričani smo, da bodo v „Savi“ takšno analizo naredili, nam pa naj bo dovoljeno, da na podlagi informacij o dogajanjih v tem kolektivu, ki so nam na voljo, poskusimo k tej analizi prispevati nekaj misli. Najprej nekatera dejstva: „Sava“ je trdno podjetje; njeni delavci znajo delati, poslovno vodstvo pa se zna prilagoditi vsakemu položaju. Dokaz za to je, da so zelo hitro prebrodili hude težave, v katere so zašli zaradi devalvacije dinarja; takoj so naredili rebalans gospodarskega načrta in krepko poprijeli za delo. Uspeh ni izostal: ob osebnih dohodkih, ki so nad slovenskim prejemcem, so več kot uspešno zaključili polletni obračun, za izplačila osebnih dohodkov pa jim ves ta čas niso bili potrebni bančni krediti.

Nadaljnje dejstvo je, da je samoupravni sistem v „Savi“ urejen tako rekoč vzorno, da ta ocena velja za interno zakonodajo in da bi to lahko rekli tudi za sistem informiranja v tem podjetju. Toda zadnji dogodki v tem kolektivu opozarjajo, da je vsa ta „vzornost“ verjetno bolj formalna kot pa dejanska, da so v „Savi“ v oblikah samoupravljanja verjetno prišli mnogo dalj kot pa v njegovi vsebini. Če bi bilo drugače, potem – vsaj po našem mnenju – do zadnjih dogodkov v tem kolektivu enostavno ne bi moglo priti.

Kot je znano, je do prekinitve dela v „Savi“ prišlo zaradi osebnih dohodkov, ki so bili v juniju za kakih 20 % nižji kot v maju. Tega pa, da so bili majski dohodki toliko višji zato, ker so imeli en delovni dan več kot v juniju, ker so delali tudi eno soboto in zato dobili izplačane nadure in ker so hkrati dobili izplačan tudi „dobiček“ za prvo tromesečje v višini 10 % poprečnega mesečnega dohodka – tega delavcem ni nihče povedal pravočasno in na razumljiv način. Res je, da so bili v delovnih enotah tri dni pred izplačilom osebnih dohodkov izobešeni spiski zaslužkov vseh delavcev in da je interni „Informator“ „pojasnil“, kako je z osebnimi dohodki v juniju. Vendar pa so delavci izvedeli samo to, koliko so zaslužili, ne pa tudi, zakaj so zaslužili manj kot v maju – kajti „pojasnilo“ v „Informatorju“ je bila računovodska la-tinščina, ne pa beseda, ki bi bila vsakomur razumljiva. Zato so se delavci pred odhodom na letni dopust čutili prikrajšano pri osebnih dohodkih, čeprav so dobili tudi regres za dopust v višini 400 din na zaposlenega. Samo mimogrede: ta regres je bil izplačan kot „nagrada“ – zakaj?

Znano je, kako so potem potekali dogodki, ki so izpričali veliko nezaupanje delavcev do samoupravnih organov podjetja, do vodstva podjetja in do političnih organizacij v njem. Očitno je, da je kolektiv „Sava“ v krizi – ne v poslovni krizi, temveč v krizi zaupanja v vse tiste dejavnike, ki bi morali biti njeni trdni stebri. Če ne bi bilo tako, potem bi svoje probleme urejali znotraj „Save“, kjer so imeli za to vse možnosti, ne pa na ulici!

Ni brez pomena, da se je ob prekinitvi dela v „Savi“ velika večina njenih delavcev držala ob strani, nekako rezervirano in da so najaktivnejši bili tisti delavci, ki eksistenčno niso trajno povezani s „Savo“. To sicer zasluži razmislek, vendar pa drži, da so „pravi Savčani“ to dopustili, namesto da bi dogajanja vzeli v svoje roke. To pa najbrž ne more pomeniti nič drugega kot splošno nezaupanje v vse tiste dejavnike, ki smo jih že omenili in za katere smo rekli, da bi morali biti najtrdnjejši stebri „Sava“.

Vse kaže, da je v „Savi“ potrebno preveriti marsikaj tega, kar je do zadnjih dogodkov bilo videti dobro urejeno: potrebno je preveriti, kako globoko je zares seglo samoupravljanje, kakšna je dejanska vloga delavskih svetov enot, kakšna je dejanska vloga vodij teh enot, kakšna je dejanska vloga političnih organizacij v podjetju, vstevši seveda sindikata. Videti bo treba, kaj je tisto, kar povzroča krizo zaupanja, kje ta kriza nastaja in kdo jo povzroča. Ko bo ta diagnoza narejena, bo kolektiv „Sava“, ki je uspešno premagal že toliko težav, prav gotovo znal poiskati tudi zdravila za tiste bolezni, ki tlijo v njegovem organizmu. MILAN POGAČNIK

Z delom do »čudeža«

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pavličić o njihovih dosežkih tako-le pripoveduje:

„Z devalvacijo dinarja in z drugimi stabilizacijskimi ukrepi je naš položaj občutno poslabšal. Računati smo morali s tem, da bomo tudi v prihodnje morali letno uvažati kakih 6000 ton rib ali dve tretjini potrebnih surovin, da bo treba še naprej uvažati letno za približno 800.000 dolarjev bele pločevine, da bodo cene reprodukcijskih in drugih materialov na domačem trgu naraščale in da bodo tudi naše prodajne cene zamrznjene. Torej je bilo na

mestu vprašanje, kako bomo prenesli breme stabilizacije.

Rečem lahko, da si nismo na slepo srečo zastavili tako zahtevnega programa, kot so ga tudi sprejeli naši samoupravni organi, da bomo namreč kljub naraščajoči nelikvidnosti – z istim obsegom angažiranih poslovnih sredstev povečali proizvodnjo in izvoz. Že leta smo si namreč prizadevali, da bi uvoz tun, ki nam jih v glavnem dobavljajo japonski ribiči, zamenjali z uvozom rib iz vzhodnih držav. Zdaj smo pred sklenitvijo dolgoročne pogodbe s Poljaki, ki pa nam sveže in zmraznjene ribe za predelavo dobavljajo že zdaj vsak teden sprti. Že s tem

ukrepom se zmanjšuje obseg potrebnih obratnih sredstev, ko pa bo naša hladilnica preurejena po sistemu kontaktnega zmrzovanja, se bo bistveno zmanjšala potreba po embalaži in s tem po obratnih sredstvih. Naše ladje, ki letno nalovijo približno 3000 ton rib, zdaj opremljamo z napravami za izvlačenje mrež. Zato se zmanjšujejo ladijske posadke; stroški ulova se torej manjšajo. Zdaj se pogajamo z nekaterimi afriškimi državami, da bi naša flota lahko lovila v njihovih vodah. Če se bomo sporazumeli, bi to vplivalo na znižanje deviznih izdatkov za našo surovino – ribe za predelavo.

Po drugi strani pa smo reorganizirali tudi delo v proizvodnji. Včasih smo hkrati delali po deset in več vrst konzerv; menjave proizvodnega programa so bile tako rekoč na dnevnem redu. Zdaj delamo tisto, kar gre najbolje v denar, torej pet ali šest artiklov skozi ves mesec.

Na podlagi vsega tega in upoštevaje še druge „drobnjarije“, smo računali, da bo tudi denar za nove investicije v opremo in stanovanja, da bomo imeli sredstva tudi za višje osebne dohodke, da bomo – prvič po petih letih – ljudem spet izplačali denar za regres. Ta naša predvidevanja so se uresničila skoraj v celoti!"

REZULTAT: ODLIČNO!

V prvih šestih mesecih letošnjega leta je obrat IRIS za 36 % presegel „tonažo“ lanske proizvodnje v istem času, tak rezultat pa je dosegel s 5 % manj delovnih ur. V obratu ARGO kot drugi proizvodno-predelovalni enoti je bila proizvodnja v prvem polletju sicer za 4 % manjša kot v lanskih prvih šestih mesecih, toda dosegli so jo ob 19 % manj opravljenih delovnih urah. Te številke pričajo o močnem porastu produktivnosti.

Pomembnejše kot rast fizičnega obsega proizvodnje pa so za kolektiv kombinata DELAMARIS nekatero druge ugotovitve. Vso proizvodnjo sprti razprodajo, da narašča izvoz. Za letos so predvideli 10 % večji izvoz kot lani. Podatki za prvo polletje kažejo, da so dosegli nekaj manj kot polovico letnih izvoznih načrtov in da bodo brez težav dosegli letni izvozni načrt v višini 2,6 milijona dolarjev. Pri tem se postopoma zmanjšuje izvoz na klirinška področja, narašča pa izvoz na tržišča s konvertibilno valuto, kamor bodo letos izvozili že štiri petine vsega blaga.

Iz vseh naštetih „naslovov“ se kolektivu kombinata DELAMARIS stekajo dohodki, na račun katerih so povečali osebne dohodke za nekaj manj kot 30 % in dosegli povprečje 1350 din. Za modernizacijo proizvodnje bodo porabili kakih 8 milijonov dolarjev, vsem zaposlenim bodo izplačali regrese, približno milijon dolarjev pa namenili za stanovanjsko gradnjo. Če že govorimo o čudežu, potem je na osnovi povedanega razumljivo, da so ta „čudež“ povzročili sami s premišljenim, načrtnim in vztrajnim delom. MILAN GOVEKAR

OBISKALI SMO MARIBORSKO PODJETJE »ELEKTROKOVINA«

ZA DELAVCA NI ŠKODA DENARJA

Obiskali smo mariborsko podjetje elektrokovinskih izdelkov „Elektrokovina“. Tokrat se nismo pogovarjali z vodilnimi delavci tega 2300-članskega kolektiva, marveč s predstavniki osnovne sindikalne organizacije in osnovne organizacije Zveze komunistov v tovarni. Inž. Rajko Orešnik, predsednik sindikata, sicer tehnolog v tovarni, Oto Ledenik, podpredsednik sindikalne organizacije in vodja plansko-terminega oddelka za elektro motorje in agregate ter Stanko Slavec, sekretar osnovne organizacije ZK in tehnolog materiala v orodjarni, so s stališča družbeno-političnih organizacij spregovorili o prizadevanjih delovnega kolektiva v zadnjem obdobju.

V PETIH LETIH ZA TRIKRAT VEČ

Proizvodni program mariborske Elektrokovine je znan: izdelujejo elektro motorje, svetilke in dušilke za neonsko in flourescentno razsvetljavo. Elektrokovina je tudi edina tovarna v državi, ki proizvaja take dušilke.

„V petih letih smo bruto produkt povečali od 100 milijonov na 300 milijonov dinarjev,“ je povedal predsednik osnovne sindikalne organizacije. „Takšen skok v povečanju in razširitvi proizvodnje ter povečanje produktivnosti – le-ta je v obravnavanem obdobju porasla za 90 odstotkov – so nam omogočila smotrna vlaganja sredstev v modernizacijo proizvodnje in organizacijo dela ter izboljšanje tehnoloških postopkov. V zadnjih dveh letih so naše naložbe znašale 35 milijonov dinarjev, v petih letih pa skupaj 61 milijonov dinarjev.“

K temu je treba dodati, da so lani izvozili izdelkov za 2,1 milijona dolarjev na tržišča s čvrsto valuto. Pri izvozu so na prvem mestu dušilke, saj so jih prodali za 1,4 milijona dolarjev, na drugem mestu pa elek-

tromotorji, za katere so iztržili 700.000 dolarjev. Pri vsem tem pa so v mariborski Elektrokovini v zadnjih petih letih povečali cene svojim izdelkom v povprečju le za 3 %!

1000 DINARJEV NAJNIŽJI OSEBNI DOHODKI

Stabilno gospodarjenje, katerega osnova so dejanski rezultati dela ne pa zviševanje cen izdelkom, je omogočilo, da je kolektiv izvedel tudi nekatere premike pri nagrajevanju za opravljeno delo. Merila nagrajevanja so izoblikovali tako, da so vsi vstevši z zaposlenimi v upravno-tehničnem vodstvu podjetja stimulirani z rezultati poslovanja celotnega podjetja.

Pozornost pa ob tem vzbuja spodnja meja osebnih dohodkov, saj znaša v tem podjetju 950 dinarjev. „Sindikalna organizacija mesečno spremlja, koliko delavcev zasluži manj kot 950 dinarjev,“ je povedal Oto Ledenik, podpredsednik osnovne sindikalne organizacije. „V januarju letos, ko smo se dogovorili za tako spodnjo mejo osebnih dohodkov, se je znašalo na spisku le 20 delavcev, ki so prejeli manj kot 950

dinarjev. Kasneje se je ta številka še zmanjšala in prepričan sem, da danes v tovarni ni več delavca, ki bi zaslužil manj kot 1000 dinarjev na mesec.“

REŠENIH 400 STANOVANJSKIH PROBLEMOV

Uspešno gospodarjenje podjetja v zadnjih petih letih je kolektivu Elektrokovine omogočilo, da pridno polni sklad skupne porabe, iz katerega črpajo sredstva za razreševanje stanovanjskih problemov in za druge skupne potrebe.

„Za rešitev stanovanjskih vprašanj smo v zadnjih petih letih namenili 16,3 milijona dinarjev in s tem denarjem zagotovili stanovanja 400 družinam,“ je pojasnil sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov Stanko Slavec. „Od tega smo 8,2 milijona porabili za nakup stanovanj 140 družinam, 8,1 milijona dinarjev pa smo razdelili kot kredit 260 delavcem za gradnjo družinskih hiš.“

Ko še naštevamo, kaj vse dobijo delavci, potem moramo omeniti tudi, da je letos v Elektrokovini prejel vsak zaposleni po 600 dinarjev regresa za dopust, za prevoze na delo in z dela porabijo letno blizu 650.000 dinarjev, k stroškom za toplo malico, ki velja delavce le 1 dinar, pa primaknejo letno skoraj milijon dinarjev. Elektrokovina je tudi ena izmed redkih delovnih organizacij, kjer znaša nadomestilo za čas bolezni do 30 dni kar 95 odstotkov rednih osebnih dohodkov. M. ŽIVKOVIČ

EXCORRADO bitter lemon

... v jugoslovanskih sindikatih

O ŽIVLJENJSKIH STROŠKIH

HRVAŠKA

Na razširjeni seji mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva mesta Zagreb so člani razpravljali predvsem o življenjskih stroških in o minimalnih osebnih dohodkih. Na seji je prevladalo mnenje, da se sindikati doslej niso dovolj zavzeli za to, da bi odpravili osebne dohodke pod 800 dinarjev. To nalogo bo treba v prihodnje toliko resneje opraviti, kajti podatki o življenjskih stroških izpričujejo naravnost porazno podobo. Tako bi na primer moral biti po nekaterih analizah že v letu 1969 minimalni osebni dohodek vsaj 1000 dinarjev, da bi se nekako še preživela 4-članska družina. V strukturi takega dohodka predstavljajo stroški prehrane 35 %, oblačila 36 %, za stanovanjske najemnine gre 15 %, preostanek pa za druge življenjske potrebe. Prehrana je po tej analizi upoštevana le z 2200 kalorijami na osebo. Če pa upoštevamo porast cen, in to v letu 1970 za 17 %, v letu 1971 pa za nadaljnjih 13 %, potem bi moral biti tak minimalni osebni dohodek v 4-članski družini najmanj 1370 dinarjev. In če se sindikati še vedno zavzemajo, naj bi znašal minimalni osebni dohodek v Zagrebu vsaj 800 dinarjev, potem pravzaprav to pomeni, da se v bistvu zavzemajo le za zagaranjati minimalni osebni dohodek, ki naj bi ga zagotovila družba. Zato po mnenju udeležencev seje mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Zagreba zahteva sindikatov o minimalnem osebnem dohodku 800 dinarjev ni niti pretirana niti nerealna.

Kdo dviga cene stanovanj?

Stanovanja so se v zadnjih petih letih podražila za 100 %. Kakšna je struktura stroškov? Stroške izgradnje je treba deliti v tri skupine. V prvi so takomenenovani investicijski stroški: odkup zemljišča, komunalije in izdelava projekta. V skupnih stroških dosegajo ti stroški 23,5 %. V drugi skupini so stroški za gradbena dela, katerih udeležba je 36,72 %, v tretji pa obrtniško-inštalacijska dela, ki so v skupnih stroških udeležena z 39,78 %.

Analiza gradbenih stroškov kaže, da odpade na ceno gradbenega materiala 20,19 %, na dohodek gradbenih delavcev pa 16,52 %. V ceni dela gradbenih delavcev odpade na osebne dohodke neposrednih proizvajalcev le 3,53 %, na režijo pa 12,99 %. Očitno je torej, da za visoke cene stanovanj niso kriva le gradbena podjetja.

Koliko investiramo?

Uradni podatki povedo, da je bila investicijska potrošnja v mesecih od januarja do aprila za 17 % ali 1800 milijonov din večja kot v istem obdobju lani. To povečanje pa je bilo po republikah naslednje: Hrvaška je letos porabila za investicije 761 milijonov din več kot lani, Slovenija 404, Srbija 306, Črna gora 183, BiH 111, Makedonija pa le 4 milijone din več kot lani. Tabela s podatki, koliko je katera republika „potegnila“ iz skupne vsote za investicije – 11.466 milijonov – pa nam da naslednje zaporedje: Srbija 34,4 %, Hrvaška 27,5 %, Slovenija 16,4 %, BiH 10 %, Makedonija 7,1 % in Črna gora 4,6 %.

Seveda pa pri takih primerjavah niso pomembne le številke, ampak predvsem obseg gospodarskih zmogljivosti v republikah. Normalno je, da imajo gospodarsko močnejše republike tudi večje investicije v skupnih absolutnih zneskih. Toda treba je vedeti, da je za

splošno jugoslovansko bilanco investicijske porabe pomembno predvsem to, kako bodo investirale „velike republike“. Vsak odstotek dviga investicijske potrošnje velja namreč v Črni gori 3, v Hrvaški pa 25 milijonov din! Ali: od skupno 30 % dviga investicij v Hrvaški je treba vzeti samo 7 %, da pokrijemo vseh 54 % dviga investicij v Črni gori. Zaradi vsega omenjenega ni pomembno le, kakšne so in-

vesticije v posamezni republiki, temveč koliko posamezna republika vpliva na skupne tokove investicijske porabe v Jugoslaviji. Vsaka republika namreč vodi „svojo“ ekonomsko in investicijsko politiko. To je vsakakor dobro, ni pa dobro, če pozabljammo ali zanemarjamo dejstvo, da lahko neprimerne poteze posamezne republike prizadenejo poleg nje tudi vse druge.

–pik

ŠKODLJIVA TEKMA

Investicijska in osebna poraba postajata hudi žarišči inflacije. Osebnih dohodkov in investicije so se v zadnjih mesecih dvignili za 19 %, statistiki pa trdijo, da osebni dohodki še naprej rastejo. Po 30. aprilu so

jih povečali vsi, ki so to mogli – v številu z zvezno vlado! Osebnih dohodkov rastejo hitreje kot življenjski stroški – le-ti so se dvignili za 12 %.

Očitno je, da investicijska in osebna poraba diktirata nov dvig cen: samo v preteklem mesecu so se cene na debelo dvignile za 2,6 % ali skoraj za toliko, kot drugod po svetu navadno v vsem letu. Če je delavskemu razredu sploh kdaj bilo treba dati možnost, da se bori – v obliki sporazuma o osebnem dohodku – za svoj položaj, je to danes. Jasno je namreč, da samo z dviganjem osebnih dohodkov in brez stabilnih cen, tržišča in gospodarstva ni mogoče zagotoviti stabilnejše življenjske ravni.

–pik

KAKO DELITI?

Razponi v osebnih dohodkih so relativno nizki ● Kljub stisnjenim razmerjem pri zasluškah je naša glavna naloga zvišati najnižje osebne dohodke

Po sedemnajsti seji predsedstva ZKI, se zlasti pa po izteku drugega kongresa samoupravljalcev, je postalo povsem očitno, kako kaže v prihodnje deliti dohodek, če želimo poglobiti samoupravne odnose v naši družbi ter dosledno uresničiti načelo delitve po rezultatih dela. Sindikati so se dolžni odločno usmeriti v razreševanje vseh tistih vprašanj, ki izvirajo iz nerazvitih odnosov delitve po delu, predvsem pa sodelovati pri oblikovanju družbenih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. S skupnimi prizadevanji naj bi dosegli, da bomo v gospodarski politiki mnogo bolj kot doslej upoštevali socialne razlike in življenjsko raven delavcev z nizkimi osebnimi dohodki.

Zastavlja se torej vprašanje, kako v prihodnje deliti dohodek, da bodo tisti, ki zaslužijo malo, dobili več, vendar pa deliti tudi tako, da bo proizvodnost dela še naprej rasla. Nekateri na primer, predlagajo, naj bi znižali le razpone med osebnimi dohodki in – zastavljeno vprašanje bi bilo razrešeno.

Vendar ni tako! Računi kažejo, da bi morali razdeliti samo 18 % celotne vsote za osebne dohodke, pa bi imeli vsi zaposleni enake osebne dohodke. V 24,3 % delovnih organizacij je namreč razpon 1 proti 2, v 28,5 % 1 proti 3, v 23,5 % pa 1 proti 3,9. Manj kot četrtina delovnih organizacij ima torej večje razpone kot 1 proti 4.

Čeprav so razponi osebnih dohodkov relativno majhni in jih bo zato treba v posameznih gospodarskih organizacijah in panogah še povečati, je vendar naša prioritarna naloga po-

večati najnižje osebne dohodke. Ti sedaj v mnogih primerih ne zagotavljajo minimalne življenjske ravni zaposlenih in njihovih družin. Vprašanje pa je, kje dobiti denar za povečanje teh osebnih dohodkov. Če bi hoteli slišati odgovor na to vprašanje, bi morali pregledati celotno poslovanje delovnih organizacij in davčno politiko naše družbe. V delovnih organizacijah je treba pregledati predvsem, kako se deli dohodek. Prav gotovo bo težko povečati sredstva za osebne dohodke, če ima podjetje preveč ambiciozne investicije. Ne smeli bi se torej odločati za investicije, dokler velik del zaposlenih dobiva dohodke, ki ne zagotavljajo minimalne življenjske ravni. Tudi davčna politika bi morala doživeti spremembe. Zalagati na celovite rešitve, če je mogoče precej napravitve že z delnimi ukrepi? Lahko bi, denimo, najnižje osebne dohodke oprostili različnih prispevkov, iz katerih plačujemo splošno porabo. To ne bi bil „napad na delitev po delu“, kot bi lahko kdo rekel, ampak le uresničitev načela, naj za splošne družbene potrebe prispevajo več tisti, ki več zaslužijo. Nelogično je namreč, da daje za vzdrževanje države, vojske, šolstva in vseh drugih družbenih potreb enak odstotek svojega dohodka tisti, ki zasluži 7.000 din mesečno, in tisti, ki zasluži toliko v letu dni. Glavni vir za povečanje osebnih dohodkov ljudi, ki pridno delajo, a malo zaslužijo, pa je prej ko slej mogoče odkriti le hkrati z odpravljanjem vzrokov in možnosti za življenje na račun kolektivnih ali družbenih rezultatov dela skrajno račun.

Še letos srednjeročni plan

Po predvidevanjih gospodarstvenikov bomo srednjeročni načrt razvoja Jugoslavije sprejeli do konca leta, opirali pa ga bomo na dolgoročne projekcije razvoja, ki jih doslej nismo imeli. Konzorcij 14 inštitutov je namreč izdelal preliminarni dokument o konceptu dolgoročnega razvoja Jugoslavije, pa tudi komisije ZIS pospešujejo izdelavo dolgoročne koncepcije razvoja energetike, prometa, kmetijstva, industrije, turizma itd.

Marsikaj je že usklajenega. Da pa bi bila celotna družbena reprodukcija čim uspešnejša, so načrtovalci predvideli najvišja vlaganja v modernizacijo gospodarstva. Krepili bomo tiste dejavnosti, katerih zaostajanje je postalo cokla razvoja, in tiste dejavnosti, ki so značilne za razvita gospodarstva. Načrt predvideva 7-odstotno letno stopnjo rasti, leta 1975 pa že 1000 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca Jugoslavije.

TE DNI SO REKLI

Predsednik izvršnega sveta SR Hrvatske DRAGUTIN HARAMIJA na IV. konferenci ZK Hrvatske:

„Menim, da bodo tudi najvišji politični organi v Jugoslaviji morali posebej razpravljati o vprašanju zunanjetrgovinskega deviznega režima, ker je vzdržno, da smo v vseh sistemskih vprašanjih le dosegli nekakšen predek, da že vidimo neke šitve, kadar gre za banke, davčni sistem in za različna vprašanja, da pa se hkrati tem izredno pomembnem problemu, ki je za Hrvatsko ne samo ekonomskega, temveč sedaj tudi političnega pomena, nismo mogli premakniti z mrtve točke. Zaradi tega sedaj to vprašanje ocenjujemo ne samo kot ekonomsko, temveč tudi kot politično vprašanje. In če bi sedaj tega stališča ocenjevali, kaj pa vzročna nestabilnost v Jugoslaviji in kateri so ti vzroki, ki včasih netižno medrepubliške in nacionalne strasti, potem bi morali reči, da so v precejšnji meri posledica tega, da se ne razprta, da se ne razprta sistema vprašanja, ki so roma zavlačevanja njihove udeležbe. Prepričan sem, da bi o njihovem uspešnem razreševanju veliko mnogo hitreje obravnavali s šovinisti in nacionalisti ter vsemi tistimi, ki pogosto pridobivajo na pomenu in se potem vključujejo v naše politično življenje prav s tem, da izkoriščajo omenjene slabosti.“

Podpredsednik ZIS dr. JAKOV SIROTKOVIĆ na IV. konferenci ZKH:

„Razloge, zaradi katerih smo sprejeli nekaterih sistemskih rešitev oziroma razloge za to, da likšno počasnost pri sprejemanju teh rešitev moramo iskati predvsem v dejstvu, da obstajajo nekatere sporna stališča tudi glede nekaterih temeljnih vprašanj s posebnostjo dročja gospodarskega sistema. Ta nasprotja v stališčih so predvsem rezultat posameznih interesov, sprotij v materialnih interesih. saj bodo načelne rešitve v gospodarskem sistemu nujno sprejete in menile tudi materialne odnose in to v smislu uveljavljanja gospodarsko bolj upravičenih odnosov med gospodarstvom in njegovimi dejavniki, kakor tudi v smislu mednarodnih in regionalnih ekonomskih odnosov.“

Predsednik CK ZKS FRANC POPIT v izjavi za „4. julij“:

„Posebej bi želel poudariti, zakaj je danes vloga tiska tako aktualna. Z ustavnimi dopolnitvami postavljamo v Jugoslaviji mnoge stvari na drugačne temelje: zelo intenzivno je poudarjena vloga dogovarjanja in nujnost spoštovanja in upoštevanja vseh interesov. Ustvarjalno razčiščevanje pogledov in stališč tudi preko tiska lahko mnogo prispeva k večji učinkovitosti delovanja naše družbe. V Jugoslaviji se sicer med seboj vsaj relativno dobro poznamo, vendar pa sem vseeno prepričan, da tega medsebojnega spoznavanja ni dovolj. Od slovenskega tiska želimo in pričakujemo, da nas dobro informira o uspehih, težavah, težnjah in možnostih drugih republik in pokrajin, kar vemo, da prav to lahko največ prispeva k boljšemu medsebojnemu spoznavanju v vsej Jugoslaviji.“

BREST
POHIŠTVO

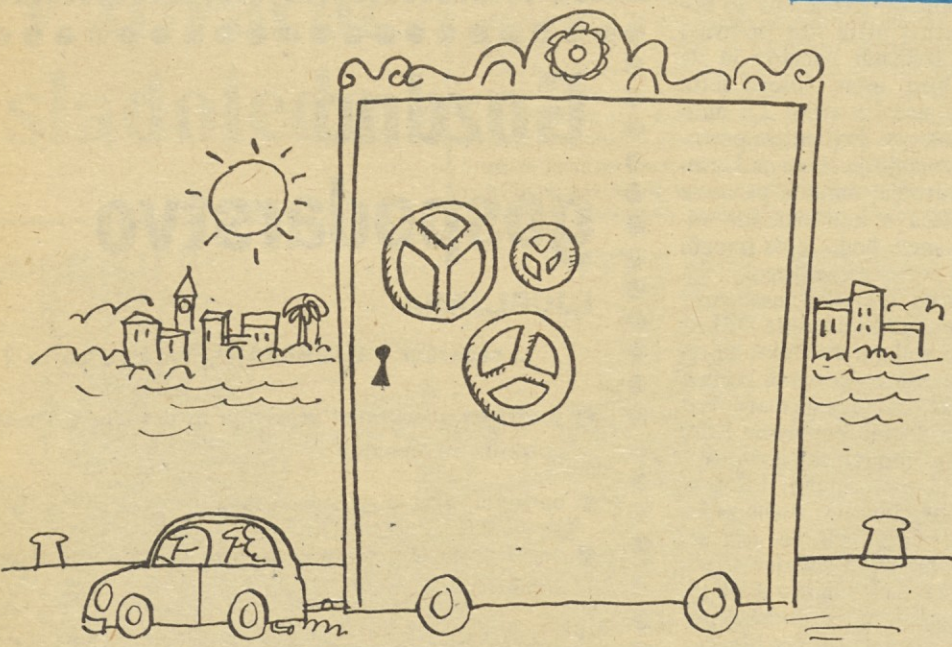
Gospodarstvo Črne gore

Gospodarske razmere v Črni gori so skrajno neugodne in niso v skladu s sprejetimi načeli ekonomske politike. Neskladje med proizvodnjo in porabo raste. Industrijski izdelki so se prve štiri mesece podražili za 11,7 %, maloprodajne cene in storitve pa za 12,1 %. Reprodukcijska moč gospodarstva se ne krepi, stroški za investicije pa so se v primerjavi z lanskimi

dvignili za 50 %. Industrijska proizvodnja se je do aprila dvignila le za 1,6 %, kmetijstvo stagnira. Napredek pa ugotavljajo v gozdarstvu, gradbeništvu in še posebej v turizmu. Uvoz se je dvignil za 82 %, izvoz pa upadel za 9 %.

Poslanci črnogorske skupščine so ugotovili, da je izhod iz takšnih razmer v povečanju proizvodnje in produktivnosti,

v medsebojnem povezovanju, večjem izvozu, izboljšanju kadrovske strukture itd. Zelo pomembna je za Črno goro dograditev proge Beograd-Bar, za kar bo treba najti dopolnilna sredstva – 500 milijonov dinarjev. Zakon o začasnem financiranju zagotavlja le 180 milijonov, Črna gora pa je pripravljena vzeti kredit v celotni višini, vendar bi ga morala takoj dobiti.

PRIKOLICA ZA DOPUSTNIŠKE DNI

To so ti kaveljni!

Gostinci na naši obali so letos rahlo razočarani. Od običajnega navala morja željnih ljudi to poletje ni kaj dosti ostalo. V nasprotju z minulimi leti je še skoraj povsod prostora dovolj.

Pa ne, da bi se ljudje naveličali sonca in vode. Kje neki! Neumno se jim zdi, da bi težko prihranjen denar na debelo trošili za vse prej kot solidne gostinske usluge. Pa gredo drugam. Tja, kjer denar bolj cenijo...

Na naši obali ima človek pogosto občutek, kot da bi se začeli ubadati s turizmom šele včeraj. V borih nekaj dneh utegnute namreč doživeti prav čudne stvari. Na primer:

— da vas vržejo iz lokala (privatne gostilne), ker ste si tja prišli pogasiti ležajo, ne pa tudi na večerjo (lastniku sem svetoval, da razobesi pred vhodom napis „samo za lačne“);

— da morate v trgovinah odšteti za nekatere uvožene tobačne izdelke (cigare) natančno 100 % več, kot v krajih, ki so le malce oddaljeni od morja;

— da dobite le redkokje račun, kar vliva človeku le nezaupanje;

— da vas tudi v na pol praznem lokalu nadere natakara, ki jo vjudno prosite za postrežbo, in pravi, da se bo z vami pogovarjala takrat, ko bo imela čas;

— da morate odšteti v navadni gostilni poleg morja za porcijo sardelic štirikrat toliko, kot recimo v Ljubljani, itd., itd.

Brez pretiravanja, tako je s to stvarjo. Kdo ve, kaj bo čez nekaj let, če bomo s to prakso nadaljevali...? A. UL.

PODOBE NAŠEGA ČASA

Saj to je tisto, kar dela človeku največ preglavic, če se že resno loteva kandidiranja slovenskega junaka Gregorja: kriterijev ni! Ne rečem, različne kadrovske komisije ti jih zdrdajo kolikor hočeš: takega, ki je za samoupravljanje, ki pošteno živi, ki ima ugled v okolju, ki deluje, ki ima (ne ki ima!) razredni odnos itd. Pa kaj, ko so takile kriteriji uporabni kvečjemu še za organizacije, ki nimajo dosti besede in največ do občine. Za našega narodnega junaka pa se že spodobi, da se zanj poišče kaj bolj imenitnega, ne?!

No, pogovorimo se, kakšen naj bo! Mevža že ne sme biti. Ali človek, ki bi mu kdo kaj mogel! Najbolje je, če je koristen, vendar pa tudi zviti; takšen, ki ve, kdaj je treba odstopiti in kam iti, da bi še drugih ne potegnil za seboj. Nekaj takšnih vzor-

rov je kaj hitro pri roki. Se najbolj občudujem tiste, ki so pred leti nekje v Dalmaciji ukradli hrib, kaj hrib, goro boksita. O tem se je veliko govorilo, vendar nismo nikoli zvedeli, kam so jo prestavili in kdo je, to storil. Kakšna strašna, nevidna moč! Če bi se to zgo-

delovna uporabnost! Lahko bi bil desna roka kakšne kadrovske komisije, ki leta mečka nekakšne formulacije o obvezni rotaciji in reelekciji, od tega pa nobenega haska. Vse tiste, ki so kot klopje prisekali v fotelje, bi z mezinem... Eh, eh, oprostito, nekoliko sem se zasa-

mejo, menda kar v Španijo. Tudi ta lik bi se dalo imenitno uporabiti za Gregorja. Naši domači direktorji in drugi iznajdljivci ter ustrezni ljudje so jo menda takole po francosko pobrisali le do Švice ali Nemčije ali pa samo do kakšne funkcije na republiški ravni.

hov se je nabralo na kupu, da bi odgovorni ljudje, ki so hodili mimo, nič ne videli. Vendar se je ustreznemu organu zasmilil v dno srca. Kakšna krivica! Koliko grehov po svetu in kako malo krivcev. Zakaj naš? In so imenitnega zapornika vsak dan vozili na službeni stolček, da bi kazen ja ne bila prehuda. Huda kazen gre, kot je znano, človeku hudo na živce!

Vidite, tako je s temi stvarmi! Kakšna moč, kakšna zvitost, kakšen pogum. Zato sodim, da slovenskega Gregorja ne smemo iskati le med vosovci ali pogumnimi novinarji, ampak moramo razširiti naša obzorja in kriterije. Nekoč je bil človek junak, če je znal prav vihteti mesarico (Martin Krpan), še včeraj takšen, ki je znal dobro sukati jezik, danes pa človek, ki se spozna na razmere in luknje.

Takšne v predpisih in takšne varne, kamor lahko smukneš, če je treba.

Smukniti pa mnogim še vedno ni treba nikamor. Zakaj le, če so na varnem — ugledni vzori in sodobni junaki. VINKO BLATNIK

Koristni vzori

dilo v Sloveniji, nam Gregorja ne bi bilo več treba iskati. In kako koristno bi ga lahko uporabili! Poslali bi ga na primer v Velenje (po družbenem dogovoru s kilometrino po 0,90 N-din), kjer bi nagrenil na kup tiste tople cevi, ki smo jih kupili v Angliji in jih nesel nazaj (jasno, z deviznimi dnevnicami; zakaj bi vračali drugače kot smo kupovali). Le naj bi inu kakšen Anglež kaj rekel, bi videl vraga! Odšel bi lahko tudi v Novo mesto po Inis in ga z dimnikom vred odnesel Poljakom. Kakšna neslutna

njal. Vročina, kaj hočemo...

Jako vseč mi je na primer tudi nekdanji direktor nekakšne hrvaške založbe Republika. To jih je elegantno potegnil. Ko so odkrili, da z obema rokama razmetava družbeni denar in ga aretirali, je zaupljivemu organu z liscami naročil, naj ga počaka v predsobi uglednega republiškega in zveznega funkcionarja. Mož postave ga potem ni več videl. Kako bi ga, ko je pa odšel pri zadnjih vratih, sedel v svoj bel mercedes in se odpeljal čez

Tako sem poznal po enega direktorja ene tovarne in enega kombinata, ki sta upravnemu odboru republiškega rezervnega sklada kar naprej delala sive lase. Eden je zdaj zunaj, drugi pa je postal specialist za gospodarske zadeve v republiki. In dva direktorja v Ljubljani, ki sta si nabrala kup vseh mogočih finančnih in drugih grehov. Eden je še vedno zunaj (namesto notri), drugi pa še naprej tiho in mirmo sedi na republiški veji.

No, enega, tretjega, so pa le morali zapreti: preveč gre-

Ribja računica

Ta trenutek sicer nimamo priokoli podatkov o višini odškodnine, ki jo Republika Italija plačuje naši državi za to, da njene ribiške ladje v našem morju lahko spuščajo svoje mreže in tako sodelujejo pri izpraznjevanju Jadrana, v katerem ribolov časa ne bo več rentabilen zaradi premajhnosti ribiške flote. Številke konec koncev tudi niso najbolj važne. Pomembnejše je to, da Italijani odškodnino plačujejo že vrsto let in da so bila na ta način zbrana sredstva vsaj posredno vrnjena jugoslavskemu območju.

Če bi pristojni organi pri tem ravnali dosledno, če bi torej upoštevali potrebe celotne industrije ribjih konzerv, ki je razporejena vzdolž celotne jugoslovanske jadranske obale in otokov ob njej, taki praktični ukrepi ne bi bili kaj oporekati. Žal, pa je do lanskega leta veljal povsem nerazumljiv ključ, da s temi sredstvi kreditirajo le modernizacijo in razvoj tovrsne industrije v SR Hrvaški in Črni gori. DELAMARIS izole je tako izpadel iz kombinacije, da bi lahko pod enakopravnimi pogoji tekmoval s konkurenti.

Vzporedno z razpravami o prenosu funkcij federacije na republiko je k sreči začela spreminjati tudi miselnost, da ribe ne živijo samo v srednjem in južnem Jadranu, ampak tudi vzdolž istrske slovenske obale, kjer jim kdaj pa kdaj pomagajo „na suho“ tudi italijanski ribiči. Nemara zaradi tega je DELAMARIS lani prvič iz teh sredstev dobil 3,5 milijona dinarjev namenskega kredita, za katerega se je poprej potegoval zaman. Zdad se v Delamarisu zavzemajo za to, da bi del dohodka na račun odškodnine za italijanski ribolov v naših vodah prenesli na republiko Slovenijo oziroma bi sedanjí zakon, ki ureja porabo teh sredstev, prilagodili tako, da bi se pod enakopravnimi pogoji za kredite iz teh sredstev potegovala vsa podjetja njihove stroke in ne samo nekatera.

Dokler nismo izvedeli za opisani primer, si niti v sanjah nismo mogli predstavljati, da bi celo „ribja računica“ lahko na svoj način pogojevala pogoje gospodarjenja ene izmed vej naše prehranske industrije.

KAKO SAMOUPRAVLJAJO DELAVCI TOVARNE KEMIN V LJUBLJANI

Zdrami se, sindikat!

Drugi kongres samoupravljalcev je to, kar je od njega pričakovalo predsedstvo naše partije, tudi storil. Temeljita kritična analiza samoupravnih odnosov v naši družbi, še zlasti pa v delovnih organizacijah, je bila hkrati tudi spodbuda za bolj učinkovito uveljavljanje delavcev kot samoupravljalcev.

Skušal sem ugotoviti, kako so sprejeli to spodbudo v nekaterih ljubljanskih podjetjih.

Danes vam bom povedal, kaj sodijo o svojem samoupravljanju v tovarni KEMIN (kemično prehrabeni industriji) v Ljubljani.

Na tovarniškem dvorišču sem spraševal nekaj delavcev:

„Sodelujete v samoupravljanju? Odločate o gospodarskih zadevah podjetja? Je delitev dohodka rezultat vaše skupne odločitve? Kdaj ste zadnjikrat sklepali o delitvi osebnih dohodkov?“

Nihče ni vedel povedati ničesar.

„Se o teh zadevah nikoli niste pogovarjali na sindikalnih sestankih? Rekli so: „Člani smo, članarino plačujemo, čutimo ga pa ne!“ Nekdo je bil še bolj odločen: „Sindikat spi!“ „Zakaj spi?“ „Vprašajte odbor-nike.“

Šel sem k predsedniku sindikata.

Andrej Krašnja, kemijski tehnik, je predsednik njihove osnovne sindikalne organizacije od letošnjega januarja.

Pogovarjala sva se o kongresu samoupravljalcev in o sklepih XVII. seje predsedstva ZKJ, prebral sem mu nekaj sklepov te seje in povedal, kaj sem poprej slišal od delavcev.

„Kot sindikat,“ je dejal, „se s temi zadevami resda nismo

kdove kaj ukvarjali. O kongresu samoupravljalcev smo v izvršnem odboru že nekaj govorili, bomo pa še. Ne vem pa, če sem res pravi človek za sindikat. Imam veliko dela v proizvodnji in tako se dogaja... Politično in idejno nismo glasni. Po tradiciji se naš sindikat enkrat na leto ukvarja z ozimnico. Dajemo posojila tistim delavcem, ki prehitro zapravijo svojo plačo, pa potlej ostanejo brez ficka in morajo nekako preživeti do plačilnega dne. V kolektivu imamo športnike, ki bi radi, da jim kupimo drese in športne rekvizite; toliko denarja pa nimamo. Sicer se pa toliko ukvarjamo s proizvodnimi težavami, da nam ne preostane veliko časa za sindikalno delo.“

In je govoril o težavah. Primanjkuje jim surovine. Osnovna surovina za želatino so ostanki kož iz usnjarn. Te ostanke pa naše usnjarne raje prodajajo na tuje tržišče za devize, kot njim za dinarje. Tako morajo sami kupovati surovino v tujini, toda...

„Izvažamo le tehnično želatino, vse druge proizvode pa prodajamo doma. Naše devizne

zaloge so majhne in zato ne moremo kupiti dovolj surovine. Imamo je komaj za mesec dni. Normalna proizvodnja pa terja zaloge najmanj za pol leta. Delati znamo, to smo že dokazali, vendar pa je naša prihodnost zaradi pomanjkanja surovin dokaj negotova.“

Zdad delijo dohodek v zelo ugodnem razmerju 60 : 40 (skladi), najnižji osebni dohodki presegajo 1.000 dinarjev na mesec in v 156-članskem kolektivu ni kakšnih hudih trenj.

„Imamo delavski svet in poslovno-organizacijski odbor (bivši upravni odbor). Če kdo, ki ni član teh organov, želi kaj predlagati, pove svojo željo članom delavskega sveta v obratu ali vodilnim ljudem v upravi. Vse tehtne pripombe upoštevamo. Ni pa neposrednega odločanja delavcev. Takšno neposredno samoupravno bi tudi težko organizirali, ker delavce zaradi štirih izmen težko dobimo na sestanke. Skupaj se dobimo le tedaj, kadar moramo skupno sprejeti samoupravne akte podjetja.“

Delajo noč in dan, ker proizvodnje ne smejo ustaviti. Delavec na primer dela najprej 12 ur in je 24 ur prost, spet dela 12 ur in je prost 48 ur. Mnogi se vozijo iz okolice Ljubljane.

„Ni rečeno, da smo zavoljo vseh teh objektivnih težav vrgli puško v koruzo. Vemo, da bi delavci morali bolj neposredno sodelovati pri odločanju in da bi moral sindikat spodbujati te težnje. O tem smo že govorili na sestankih izvršnega odbora, boljših rešitev pa doslej še nismo našli.“

Morebiti pa bi jih našli, če bi jih bolj vztrajno iskali.

JANEZ VOLJČ

Petindvajset voženj po toboganu v dveh urah je bil minuli četrtek za Primožka rekord. Po zadnjem „spustu“ se je s sklepetajočimi zobmi zleknil na sonce, da bi si pridobil novih moči. — A. AGNIČ

V založbi ČZP »Delavska enotnost« je izšla knjiga:

»Drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije«

Knjiga obsega dva dela z naslednjo vsebino:

- uvodni in sklepi govora tovariša Tita
- referat Edvarda Kardelja na plenarni seji II. kongresa
- uvodne obrazložitve predsednikov kongresnih komisij — tovarišev Dušana Petrovića-Saneta, Milentija Popovića, Kira Gligorova in dr. Vladimira Bakarića
- poročila o delu komisij
- izvlečke iz vseh razprav slovenskih delegatov
- razpravo predsednika ZIS Mitje Ribičiča
- resolucije in odloka kongresa
- spisek vseh delegatov na kongresu iz SR Slovenije

CENA OBEH DELOV KNJIGE V PREDNAROČILU JE 36 DINARJEV.

Nepreklicno naročam pri ČZP »DELAVSKA ENOTNOST«, Ljubljana, Dalmatinova 4
..... izvodov knjige »II. KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV
JUGOSLAVIJE« po ceni 36.— dinarjev in izvodov
glavnega referata Edvarda Kardelja po ceni 8.— dinarjev.

Račun bomo poravnali po prejemu knjig.

V dne 1971

Podpis in žig
(za pravne osebe)

KOMUNALNO PODJETJE VIČ LJUBLJANA

Uprava, tehnični sektor, sektor za urejanje in oddajo stavbnih zemljišč

LJUBLJANA, Vrhovnikova ulica 2

telefon: h. c. 61-279, 61-286, 61-288

Stranski obrati:

Ljubljana, Viška cesta 58 in 65, telefon 61-328, 61-424

- gradi in vzdržuje ceste
- gradi mostove, kanalizacijo, druge objekte itd.
- ureja mestna zemljišča
- opravlja strojne storitve po konkurenčnih cenah
- daje brezplačne tehnične informacije
- opravlja transportne storitve
- izdeluje in prodaja betonske izdelke

DELOVNIM LJUDEM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN CENJENIM STRANKAM ČESTITAMO OB PRAZNOVANJU DNEVA VSTAJE!

STROKOVNOST, KJE SI?

Kadrovska neskladja, ki so očitna v gospodarskih organizacijah mariborskega industrijskega bazena, so takšna, da zahtevajo čimprejšnjo ureditev. Na tem industrijskem območju, ki je med najmočnejšimi v Jugoslaviji, je namreč sestava kadrov naravnost neverjetno neugodna. Tako bi se lahko upravičeno vprašali, kaj so storile posamezne delovne organizacije vsa leta doslej, da bi odpravile probleme nekvalificiranosti svojih delavcev.

Naj navedemo samo naslednji podatek: po sistematizaciji bi lahko delalo v mariborskih industrijskih organizacijah le okrog 4100 nekvalificiranih delavcev, dejansko pa nima priznane kvalifikacije kar 11.300 zaposlenih.

Razumljivo je, da ni mogoče zadeve poenostaviti in reči, da vsi nekvalificirani delavci, ki zasedajo više sistemizirana delovna mesta, ne opravljajo svojega dela dobro. Nekateri prav gotovo delajo vsaj zadovoljivo. Nesorazmerje pa je kljub temu preveč očitno in preveliko, da bi lahko dopuščalo optimistično trditev o zadovoljivem, kvalitetnem in kvalificiranem delu vse te množice nekvalificiranih delavcev.

Za ureditev tega vprašanja ne bodo zadoščale kratkoročne rešitve, pač pa bo potrebno dolgoletno temeljito načrtno izobraževanje.

Izdajateljski svet Delavske enotnosti in Upravni odbor sklada za tisk, raziskave in izobraževanje sindikalnih kadrov pri RS ZSS sta v torek na skupni seji razpravljala o financiranju Delavske enotnosti v letošnjem letu.

Po izčrpnih razpravi je bil sprejet predlog posebne komisije, ki je proučila poslovanje Delavske enotnosti, da se zaradi izredno povečanih stroškov izdajanja glasila sindikatov odobrijo ČZP Delavska enotnost sredstva za dofinanciranje glasila sindikatov v višini, kot je bila zaprosena. Mimo tega je bil načelno sprejet tudi predlog po-

sebne komisije, da se ČZP DE odobri posojilo za obratna sredstva potrebna za širši razmah njenega poslovanja.

Nadaljnji sklep te skupne seje je bil, da uredništvo DE do oktobra pripravi predlog koncepta sindikalnega glasila, ki bi v večji meri ustrezalo potrebam slovenskih sindikatov. O teh vprašanjih bodo jeseni verjetno razpravljali tudi občinski sindikalni sveti, da bi tako dobili čim širše mnenje sindikalnega akta kakšno naj bo komuniciranje sindikalnih organizacij in kako naj javnost obveščena o delu sindikatov.

POSLOVANJE SKLADOV SKUPNOSTI ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA DELAVCEV RAVNE NA KOROŠKEM

MANJ DOHODKOV

Zaradi znižanja osnove za obračunavanje prispevka za zdravstveno zavarovanje manj dohodkov z sklade zdravstvenega zavarovanja ● Število zaposlenih zavarovancev se je v letu dni povečalo skoraj 2450 ● Dokajšen porast vseh izdatkov tudi zavoljo večjega števila zavarovancev

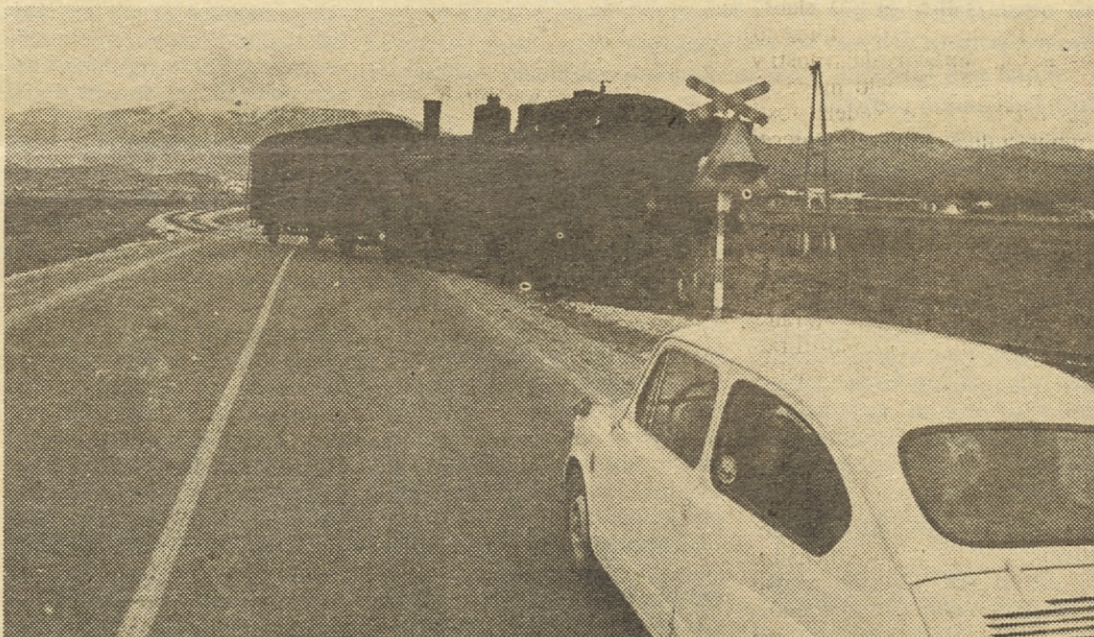
Na zadnji seji Skupščine Skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem so podrobno pregledali petmesečno finančno poslovanje skupnosti. Predvideno je bilo, da bodo do konca meseca maja v skladih skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem zbrali blizu 28 milijonov dinarjev dohod-

kov, zbrali pa so le nekaj nad 26 milijonov dinarjev. Dohodki so ob koncu maja zaostajali za letnim finančnim načrtom za 3,67 %, izdatki pa za 2,02 %.

V primerjavi z letom 1970 so se skupni dohodki povečali za nekaj nad 6 milijonov dinarjev oz. za blizu 32 %, dohodki na 1 zavarovanca pa od 596 dinarjev na 729 dinarjev. Na porast

skupnih dohodkov pa je vplivalo povečanje osebnih dohodkov zaposlenih, predvsem pa dokajšen porast števila aktivnih zavarovancev. V letu dni se je povečalo število aktivnih zavarovancev za 7,53 %. Samo v letu 1971, do konca maja, se je število aktivnih zavarovancev na področju ravenske skupnosti povečalo za 764. Skupni iz-

datki za zdravstveno varstvo predstavljajo na področju ravenske skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev kar 80 % vseh izdatkov. V primerjavi z letom 1970 so se povečali skupni izdatki kar za 30,18 %. Pr tako v primerjavi z letom 1970 so se povečali izdatki za osnovo in specialistično zdravljenje za 42 %, nadalje izdatki za zdravljenje v bolnicah za 23 % (le-ti predstavljajo kar 35,5 % vseh izdatkov za zdravstveno varstvo) itd. Povečali so se tudi izdatki za zdravila, sicer kar za skoraj 47 % (v primerjavi z letom 1970). Povečano rabljeno za zdravila nad 1,1 milijona dinarjev). Za zobno nego in za zobotehniško pomoč ter protetične naprave je bilo izdatnega nekaj nad 74 % več kot lani, drugi izdatki za zdravstveno zavarovanje pa so bili večji za skoraj 25 %. Povečali pa so se še izdatki za zdravstvene namne dajatve, in sicer skoraj za četrtino. Stroški samostojnih upravni organov, povračila službi za izvajanje zdravstvenega zavarovanja, stroški obravnave in plačilnega prometa, poštne stroški ter stroški zdravniške komisije pa so porasli - v primerjavi z letom 1970 - za skoraj 15 %.

Na kamniški progi: prednost ima, pa čeprav vozi po nerentabilni progi. Žal, ni edini ...

TEMELJNA ORGANIZACIJA IN PODJETJE

Nov ustavni pojem „temeljna organizacija združenega dela“, ki je vsebovan in podrobneje opredeljen v določilih XXI. in XXII. ustavnega amandmaja, ne pomeni ukinjanja organizacijskih oblik kot so podjetje, združeno podjetje, zavod in združeni zavod. V javni razpravi o ustavnih spremembah je bila navedena trditev večkrat zastavljena, zato jo bom skušal pojasniti.

Temeljna organizacija združenega dela za številčno manjšo, zlasti pa za organizacijsko in tehnološko nedeljivo podjetje ali zavod ne pomeni novosti, ki bo bistveneje posegla v dosedanjo organizacijo. Takšna delovna organizacija bo v svojem statutu le dodala določilo, da je tehnološko proizvodno nedeljiva celota in da zato celotna delovna organizacija predstavlja tudi temeljno organizacijo združenega dela.

Uveljavitev obravnavanega ustavnega dopolnila pa bo terjala pomembne spremembe v vseh večjih (integriranih delovnih organizacijah). Takoj moramo poudariti, da bi bila ustavnim amandmajem nasprotna prizadevanja izkoristiti ustavna dopolnila in doseči dezintegracijo oziroma razbitje delovne organizacije na več manjših. Namen ustavnih dopolnil je namreč ravno obraten. Z utrditvijo samoupravnega položaja delavcev v vsaki integraciji, z ustanovitvijo več temeljnih organizacij združenega dela, utrditi tudi samoupravni interes za združenjem v skupno delovno organizacijo.

S tem, ko je podjetje sestavljeno iz več temeljnih organizacij združenega dela, pa statusno ni več primerljivo s podjetjem, ki je kot celota tudi temeljna organizacija združenega dela. Kot smo že v prejšnjih sestavkih zapisali, ustavno dopolnilo ni le sprememba naziva delovne enote, marveč bistveno nov pristop (začet v letu 1968) za razreševanje pravnih, ekonomskih in političnih vidikov organiziranja družbenega dela v naših samoupravnih razmerah. O vsakem od omenjenih vidikov je potrebno

spregovoriti širše. Temeljna organizacija združenega dela ima praviloma lastnost pravne osebe, predstavlja ustavno-ekonomsko osnovo organiziranja združenega dela - postane naj temelj organizacije našega družbenoekonomskega sistema in temeljna raven samoupravljanja, raven odločanja delovnih ljudi v proizvodnem procesu. Ta okvirna razčlemba ustavnega pojma „temeljne organizacije združenega dela“ že nekoliko zgornjeje pojasnjuje novosti, ki bodo v naši praksi sledile. Temeljna organizacija združenega dela v družbenoekonomskem pogledu pomeni samoupravno samostojnost dosežane delovne organizacije. Celoten družbenoekonomski sistem bomo v cilju uveljavitve ustavnih dopolnil morali prilagoditi temu novemu ustavnemu izhodišču, ki je v temeljni organizaciji združenega dela. Delavec bo odslej kot član temeljne organizacije združenega dela vstopal v družbenoekonomsko razmerja. Prek nje bo uveljavljal svoje samoupravne pravice in dolžnosti do svoje ožje, pa tudi do širše družbene skupnosti.

Obravnavana sprememba pa pogojuje tudi bistveno drugačen statusni položaj delovne organizacije (podjetja, zavoda, združenega podjetja in zavoda). Delovna organizacija ni več temeljna organizacijska oblika združenega dela, marveč postaja asociacija temeljnih organizacij združenega dela. V družbenoekonomskem pogledu asociacija samoupravnih in ekonomskih interesov delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela (njihovih delovnih skupnosti), ki jo sestavljajo. Ekonomsko gledano integracija enega ali vseh štirih poslovnih smotrov (proizvodnja, sredstva, trg in razvoj) in pravno gledano združitve opravljanja določenih poslov ob skupnem riziku. Skratka asociacija in ne več temeljna organizacijska oblika.

Gornji razčlembi v prid govori tudi določilo XXI. ustavnega amandmaja, po katerem se več temeljnih organizacij združenega

dela združuje v podjetje oziroma zavod na temelju samoupravnega sporazuma. Statut in druga samoupravna normativna dejavnost je torej praviloma v pristojnosti temeljne organizacije združenega dela (čeprav je združevanje samoupravnih normativnih pristojnosti še vedno mogoče).

Brez kritičnih ciljev naj zaključimo, da zadnje dvo in polletno obdobje predstavlja fazo iskanja, v katero nas je pripeljal v svetu pa tudi pri nas vse bolj jasno izkazovana potreba po integraciji v gospodarstvu in na področju družbenih dejavnosti. Proces integracije pa je nosil s seboj tudi organizacijske modele, ki so se v naših samoupravnih razmerah kaj hitro pokazali kot nesprejemljivi. Integracija je bila velikokrat izvedena kot tehnokratsko-birokratska manipulacija (zato tudi številne dezintegracije): pomenila je ne le koncentracijo sredstev, marveč tudi centralizacijo odločanja o njihovem namenu, centralizacijo upravljanja itd. Tem negativnim pojavom smo težili kljubovati že z akcijo delovnih enot, kasneje s spremembami v temeljni zakonodaji (tri notranje statusno različne organizacijske oblike združenega dela), toda brez pravega uspeha. Raziskave so kazale, da so sadovi družbenih ukrepov bili premajhni, kajti podjetje je bilo v ustavi in zakonodaji opredeljeno kot temeljna organizacijski okvir družbenoekonomskega sistema in ob takem razvoju postajalo tudi center moči. Ta moč se je v integracijskem procesu le povečevala na škodo razvoja samoupravnih razmerij med ustavnimi nosilci samoupravljanja - delovnimi ljudmi. Ustavne spremembe, ki jih obravnavamo, so torej ustavni izraz spoznanja, da brez globljega posega v organiziranost združenega dela ni mogoče utrditi vpliva neposrednih samoupravljalcev, skratka razvijati samoupravljanje kot našo pot v socializem in samoupravni komunizem!

PETER TOŠ

Letos so v kranjski tovarni „Sava“ namenili za potrebe družbenega standarda blizu 8 milijonov dinarjev. Od tega bodo samo za stanovanja porabili 3,5 milijona dinarjev. Kljub temu pa, da so sredstva za razreševanje stanovanjske problematike kar precejšnja, ima 2800-članski kolektiv Sava še vedno precej nerešenih stanovanjskih problemov. Samoupravni organi v tovarni se kljub težavam glede pomanjkanja denarja za stanovanjsko izgradnjo trudijo, da bi čimveč delavcev dobilo stanovanja tudi v novi soseski v Kranju, katere del vidimo na našem posnetku. (m. ž.)

SAMOUPRAVNA PRAKSA V RUDNIKU LIGNITA VELENJE

SAMOUPRAVLJANJE — PRAVICA IN TUDI DOLŽNOST

V velenjskem Rudniku lignita je samoupravljanje že dalj časa na dokaj zadovoljivi ravni, vendar pa navkljub temu ugotavljajo še nekatere pomanjklivosti, ki si jih bodo prizadevali prihodnje odpraviti.

Pred dobrim letom so storili v velenjskem premogovniku korak naprej v oblikovanju samoupravnega mehanizma. Reorganizacija samoupravnega sistema pa je terjala nekatere spremembe tudi v organizaciji podjetja. Trditi je mogoče, da se je začelo lani v Rudniku lignita Velenje novo obdobje v razvoju samoupravnih in ekonomskih odnosov.

Ugotavljati je mogoče, da je nova samoupravna organizacija oziroma struktura na ravni delovne organizacije, to je Rudnika lignita Velenje, zaživila. Kljub vsemu pa niso povsem zadovoljni z delom samoupravnih organov v samostojnih organizacijah združenega dela. Najdelavnejša sta bila delavska sveta SOZD Elektrostrojnih obratov in Avtoparka. Vendar pa delavski sveti razpravljajo večinoma le o mesečnih delovnih rezultatih in določajo vrednost točke, spremljajo pa še delovne naloge za posamezne mesece. Delavski sveti SOZD Jama-vzhod, Jama-zahod, ESO in Avtopark so razpravljali tudi o vrsti drugih vprašanj, vendar pa večina ne preverja izvajanja sprejetih odločitev.

In še o delu odborov delavskih svetov samostojnih organizacij združenega dela. Gre za kolektivne izvršilne organe delavskih svetov, vendar delo le-teh, izjema je Zunanji obrat — še ni zaživilo tako, kot so ob ustanovitvi pričakovali. Nedvomno je vzrokov za nedelavnost odborov delavskih svetov več, eden od bistvenih pa je

prav gotovo ta, da delavski sveti niso naložili odborom, da zasledujejo tekočo poslovno in drugo problematiko v SOZD, da skrbijo za izvajanje sprejetih sklepov delavskih svetov ter pripravljajo gradiva za seje delavskih svetov in predloge za razrešitve posameznih vprašanj. Zaradi tega, ker delo odborov vse doslej ni zaživilo, so tudi seje delavskih svetov SOZD slabše pripravljene in torej ne odražajo prave samoupravne dejavnosti v SOZD. Trditi je celo mogoče, da ostaja zaradi nedelavnosti odborov delavskih svetov precej problemov nerešenih, kar ne vpliva najbolje tudi na odnose, tako samoupravne kot poslovne, znotraj posameznih SOZD.

V Rudniku lignita Velenje ugotavljajo, da se bodo morali v prihodnje poglobljeno lotiti razreševanja dveh najbistvenjših problemov, s katerima se srečujejo pri razvijanju poglobljenih samoupravnih odnosov. V Rudniku lignita Velenje je samoupravni mehanizem močno razvejan in vključuje precej zaposlenih. Vendar pa kažejo analize o aktivnosti in prizadevnosti članov samoupravnih organov, da se mnogi premalo aktivno vključujejo v oblikovanje samoupravne politike in v razreševanje problemov, s katerimi se srečujejo v vsakodnevni konkretni samoupravni praksi. Zaradi tega je tudi zmanjšana učinkovitost samoupravljanja. Hkrati s tem pa v Rudniku lignita Velenje ugotavljajo, da še zmeraj ni na zadovoljivi ravni splošni interes celotnega kolektiva za vključevanje v samoupravno delo. Velenjski rudarji se premalo zavedajo, da je samoupravljanje pravica in dolžnost vsakega zaposlenega. To stanje pa bo mogoče izboljšati zlasti še, če se bodo vsi bolj in odgovorno, dosledno ter učinkovito zavzemali za dvig

splošne izobrazbene ravni zaposlenih. S tem pa se bo tudi hitro

širil krog delavnih samoupravljavcev.

Savske elektrarne

podjetje za proizvodnjo in prenos električne energije
LJUBLJANA, Hajdrihova 2

z enotami:

- Elektrarna Moste
- Elektrarna Medvode
- RTP (razdelilna transformatorska postaja) Kleče
- Službe zvez

skrbi za pripravo izgradnje in za izgradnjo elektroenergetskih kapacitet in za oskrbo z električno energijo na centralnem področju Slovenije.

KOLEKTIV SAVSKIH ELEKTRARN ČESTITA
VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA PRAZNIK
VSTAJE — 22. JULIJ!

SKRB ZASAVSKIH PODJETIJ IN ORGANIZACIJ SINDIKATA ZA PREVENTIVNO ZDRAVLJENJE IN LETOVANJE SOCIALNO OGROŽENIH DELAVCEV

Na načelih solidarnosti

Večja zasavska podjetja namenijo vsako leto precejšen del ostanka dohodka za preventivno zdravljenje obolelih članov kolektivov, zadnji čas pa dobiva ta skrb še širši razmah, saj osnovne organizacije sindikatov ob podpori samoupravnih organov pa tudi občinskih sindikalnih svetov pomagajo socialno ogroženim delavcem tako, da jim omogočajo brezplačna letovanja

Znano je, da Zasavski premogovniki, Steklarna, Tovarna kemičnih izdelkov, Strojna tovarna in druge delovne organizacije dajejo na leto več kot

dva milijona din za to, da bolelni delavci odhajajo na preventivno zdravljenje bodisi v klimatska, naravna ali druga okrevališča. Včasih je trajalo

tako zdravljenje najmanj tri tedne, zdaj so v želji, da bi teh oblik okrevanja bilo deležnih več delavcev, sicer nekoliko skrajšali čas bivanja v zdraviliščih, ne glede na to pa skrbijo tudi za to, da gre do bolelni člani kolektiva dvakrat ali celo trikrat v okrevališča. Samo lani je imelo te ugodnosti najmanj 390 do 420 zasavskih delavcev, letos pa jih bo znatno več.

Občinski sindikalni svet v Zagorju je letos sklenil pomagati pri letovanju tudi delavcem z nizkimi osebnimi dohodki. Osnovne organizacije sindikata zagorskih podjetij so zbrale okrog 68 delavcev, ki jim bo sindikalni svet plačal stroške desetdnevnega letovanja ob morju.

Številna zasavska podjetja že vrsto let uvajajo prakso solidarnosti s tem, da delavci z nizkimi prejemki plačajo dosti manj za letovanje, kot tisti z višjimi osebnimi dohodki. V litijski Predilnici so imeli celo tri cene oskrbnih dni v počitniškem domu v Novem gradu. Ne gre prezreti tudi sredstev, ki jih delovne organizacije dajejo vsako leto za pomoč pri letovanju otrok svojih zaposlenih. Za zdaj nihče ne ve, koliko denarja gre za te namene, znano pa je, da sredstva presegajo 50.000 din na leto. Zasluge za to imajo seveda osnovne organizacije sindikata, ki najbolj poznajo socialne razmere svojih članov.

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebnih za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudj blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

ČE SI GRADITE HIŠO, SE USTAVITE V MARIBORSKI »SMREKI«, TRGOVSKEM IN LESNO PROIZVODNEM PODJETJU

TRDNO NA SVOJIH NOGAH

Komaj deset let staro trgovsko in proizvodno podjetje „Smreka“ iz Maribora, ki je nastalo iz skromnega obrtnega podjetja „Žaga in mlin v Pekrah ter oddelka za prodajo premoga pri trgovskem podjetju „Železničar“, ima danes zelo pomembno mesto v mariborskem gospodarstvu in še posebej v

„Smreki“ kupiti tudi neomejene količine premoga za kurjavo. To je trgovski del dejavnosti podjetja. V proizvodni del dejavnosti podjetja pa sodi sodobna žaga za razrez lesa. Letno razrežejo 15.000 kubičnih metrov hlodovine, ki jo dobe s področja gozdnih gospodarstev Maribora in Slovenj Gradca.

jetja. „V vsem tem času smo se trudili in krepili svojo materialno osnovo. Odrekli smo se višjim osebnim dohodkom, da smo si lahko ustvarili primerna osnovna sredstva in še posebej lastna obratna sredstva, ki so za trgovino najbolj pomembna.“ Zlasti v zadnjem času so v podjetju naredili velike premike

Prodajo stavbnega pohištva in gradbenega materiala so v „Smreki“ organizirali na „samopostrežni“ način

trgovini. Podjetje se namreč ukvarja s prodajo cementa, stavbnega pohištva vseh večjih jugoslovanskih proizvajalcev, vseh vrst opeke, strešnih kritin, izolacijskih materialov, talnih in stenskih oblog, sanitarnih naprav, azbestnih in salonitnih cevi ter vseh vrst apna, skratka z vsemi tistimi izdelki, ki so potrebni za gradnjo družinske hiše. Razen tega je mogoče pri

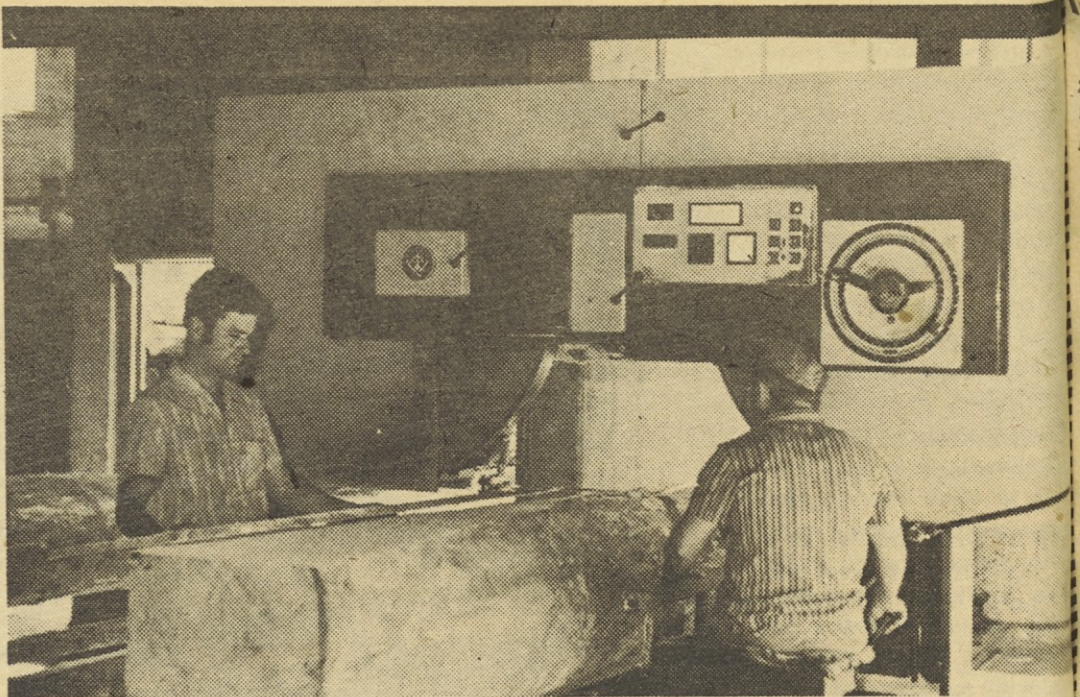
DVAJSETKRAT VEČJI PROMET

Alojz Kavdek, direktor podjetja, Karel Barl, vodja prodaje in Miro Riger, sekretar podjetja so ob našem obisku na kratko opisali razvojno pot podjetja in seveda tudi kakšne so njegove perspektive.

„V desetih letih smo promet povečali za skoraj dvajsetkrat,“ je povzel besedo direktor pod-

organizaciji in modernizaciji poslovanja. O tem je največ vedel povedati Karel Barl:

„Žagarski obrat Jelovec smo opremili z najsodobnejšimi stroji za rezanje specialnih dolžin žaganega lesa. Velika pridobitev za naše podjetje pa je vsekakor modernizacija nakladanja in razkladanja premoga. Mehanični nakladalci in razkladalci so zamenjali mnogo rok. Delo

Žagarski obrat Jelovec so opremili z najsodobnejšimi stroji za rezanje specialnih dolžin žaganega lesa

pri tem je zdaj mnogo manj naporno, manj umazano, zdravju manj škodljivo. Občutno se je povečala tudi produktivnost... Ko že govorim o naši modernizaciji, ne smem prezreti tega, da smo tudi trgovanje z najrazličnejšim gradbenim materialom spravili na višjo raven. Razen tega, da smo uredili skladišča in ves prostor okrog njih asfaltirali, je velika pridobitev za naše podjetje samopostrežni način prodaje izdelkov. Vsi izdelki, od cementa, preko stavbnega pohištva do opeke in strešnih kritin so ves čas razstavljeni in jih kupec sam izbira. In še bi lahko našteval. Omenim naj še to, da smo tudi na upravi iz ročnega knjiženja že prešli na mehanografsko knjiženje, kar nam daje velike možnosti ažurnega poslovanja. V vse to smo doslej investirali blizu 3,5 milijona dinarjev.“

KAR NAJBOLJ ZADOVOLJITI POTROŠNIKE

Vse to, kar delajo v mariborski „Smreki“, delajo z edinim namenom, da bi kar najbolj zadovoljili potrošnika. Po vsem, kar so povedali vsi trije sogovorniki, so na tem področju že veliko dosegli. Prisluhnilo smo spet besedam direktorja Alojza Kavdeka:

„Trudimo se, da bi vsakemu kupcu, ki pride k nam, ponudili vse, kar potrebuje za gradnjo družinske hiše. V veliki meri smo že uspeli, da lahko dobi kupec pri nas ves material, ki je potreben za gradnjo hiše do tako imenovane tretje faze. V tej naši ponudbi smo šli še dlje. Vsakemu kupcu tudi svetujemo, kakšno opeko naj vzame, kakšno in koliko stavbnega pohištva na osnovi načrta, ki nam ga pokaže, potrebuje in podobno. Če je treba, pomagamo tudi pri montaži.“

OBETA VNE PERSPEKTIVE

V trgovskem podjetju „Smreka“ se vsak dan oglasi največ takih kupcev, ki si sami gradijo dom. Temu pa se v podjetju tudi prilagajajo. „Zdaj bomo še povečali izbiro izdelkov, ki so

potrebni za gradnjo stanovanjske hiše, predvsem tistih, ki zdaj še nimamo na naših „pohištva“. V ta namen širimo našo trgovsko mrežo. Pred nekaj leti smo odprli novo trgovino v Slovenski Bistrici, v krajem pa bomo podobne trgovine odprli tudi po drugih večjih krajih na Štajerskem. Če bomo hoteli še bolj zadovoljiti potrošnike, potem je jasno, da bomo morali imeti na zalogi več izdelkov. Zanje bomo kmalu začeli graditi nova pokrova skladišča, seveda spet z lastnimi sredstvi. Nikoli ne pretiravamo,“ je zaključil sekretar podjetja, „kajti svojo dejavnost povečujemo le za toliko, za kolikor smo jo sposobni povečati. Le tako smo lahko konkurenčni in tudi stabilni.“

Na novem traku, v novi hali Iskre v Železnikih je glavni proizvodni mali elektromotor. Že letos se pogovarjajo samo še o milijonskih serijah, da o naslednjih letih sploh ne govorimo. „Ko bi lahko izdelali še enkrat več elektromotorjev,“ pravijo v Železnikih, „bilo še vedno premalo – tudi za izvoz.“

GOSPODARJENJE V HRASTNIŠKI TOVARNI KEMIČNIH IZDELKOV

POČASI NA BOLJE

V hrastniški tovarni kemičnih izdelkov te dni ocenjujejo polletne proizvodne in poslovne uspehe in hkrati ugotavljajo, katere postavke akcijskega programa so že izpolnili in katere bodo še morali

- Za zdaj je njihov največji uspeh bistveno zmanjšanje terjatev do kupcev, ki so jim ob začetku leta dolgovali kakih 17 milijonov dinarjev, ob koncu junija pa so jim dolžni le še 11 milijonov din

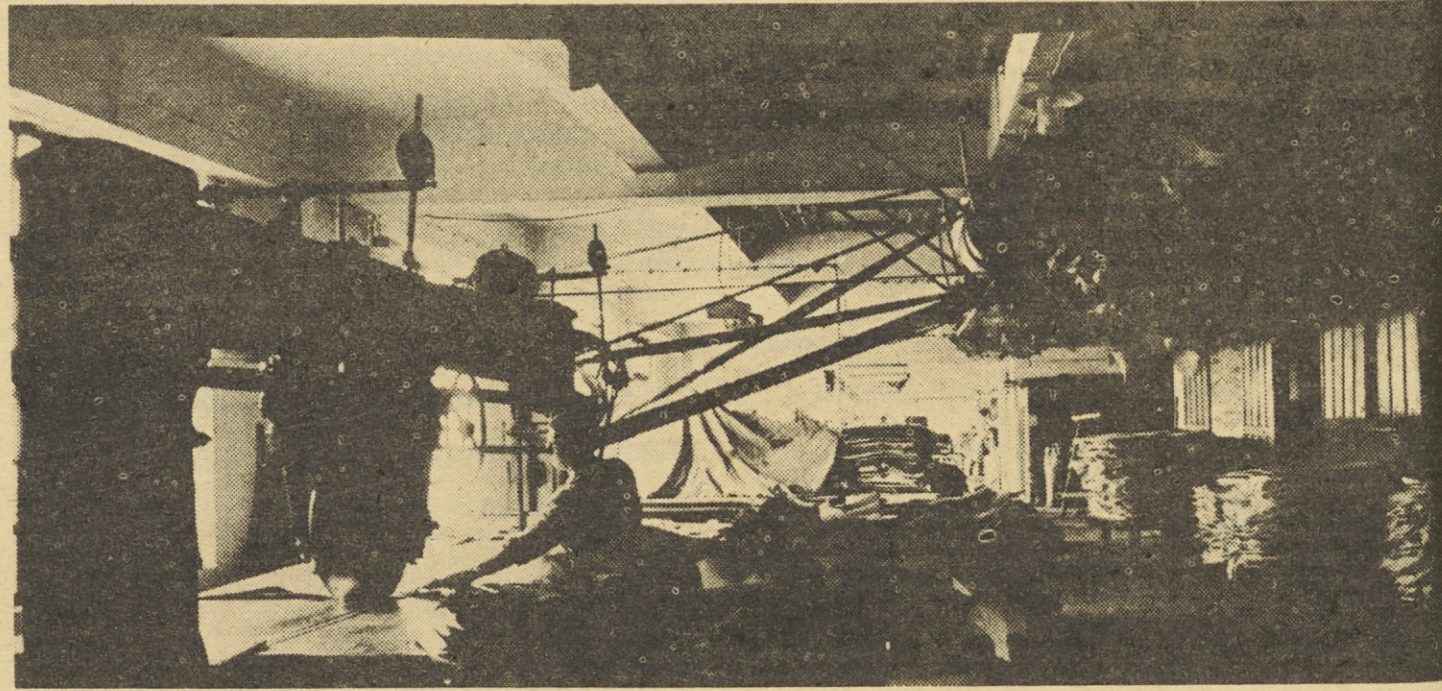
Celotni dohodek za prvih šest mesecev letos presega 30 milijonov din. V Italijo so v tem času izvozili za 170.000 dolarjev blaga, skoraj polovico pred-

videnega letošnjega izvoza. Izpopolnili so organizacijo dela, povečali storilnost, bolje izkoristajo proizvodne zmogljivosti. Osebnih dohodkov pa še vedno niso v skladu z doseženimi rezultati, še celo stagnirajo. V tem hrastniškem podjetju pravzaprav doslej, po uveljavljanju stabilizacijskih ukrepov niso povečali cen svojim izdelkom, čeprav so se v tem času bistveno povečale cene posameznim surovinam in reprodukcijskemu materialu. Prav zato ugotavljajo delen porast proizvodnih in poslovnih stroškov. Kljub temu pa so v prvem tromesečju ustvarili okrog 700.000 din ostanka dohodka, kar je glede na težave, s katerimi so se srečavali, dokajšen uspeh.

Za Tovarno kemičnih izdelkov je bistveno vprašanje ureditev dodelitve uvoznih kontingentov surovin, predvsem fosfatov. Po drugi strani pa pričakujejo nadaljnje sproščanje našega poslovanja s tujino. Predlog novega zunanjetrgovinskega sistema in deviznega režima bi moral po njihovem mnenju upoštevati večjo stimulacijo tistih podjetij, ki precej izvažajo, da bodo bolj stimulirana za prodajo svojih iz-

delkov v tujino in da bodo razpolagala z večjim ostankom deviz za uvoz surovin, kot doslej. Dejansko se v tovarni zavzema-

jo za takšno liberalizacijo zunanjetrgovinskega sistema, ki bo puščal podjetjem vso iniciativo za večji izvoz. -m

Prvotno dejavnost Tovarne usnja v Slovenjem Gradcu, to je strojenje kože, v zadnjem času dopolnjujejo in to z novim oddelkom montažnih delov za čevljarstvo. Največ, posebno izgotovljenih usnjenih podplatov gre v izvoz. Letos računajo na 1,2 milijonov dolarjev izvoza, seveda tudi iz drugih oddelkov tovarne, ki jih imajo poleg osnovne usnjarske dejavnosti.

Od tod in tamo

● AJDOVŠČINA

Za praznik vstaje so v Ajdovščini izročili namenu novo proizvodno halo za avtomatsko predelavo sadja v sadne sokove in za njihovo pasterizacijo. Podjetje Fructal je tako pridobilo 3.700 kvadratnih metrov. V štiri nadstropni novi kleti je prostora za 60 velikih sodov, v vsakega pa lahko natočijo 2.000 litrov. V novem objektu bo Fructal lahko uskladiščil 1.500 vagonov sadja in sokov. Čez nekaj mesecev bo gotova še nova moderna polnilnica in z njo bo odpravljeno ozko grlo proizvodnje v času najvišjih konic. Celotna investicija znaša 36 milijonov dinarjev. Z obema obratoma bo podjetje Fructal lahko zadovoljilo tržišče s kvalitetnimi sadnimi sokovi ob vsakem času in tako bo odpadlo pomankanje sokov takrat, ko je povpraševanje po njih največje.

ZA KONEC TEDNA V TABORU LJUBLJANSKE VISOKE ŠOLE ZA TELESNO KULTURO V ROVINJU

Izobraževanje pod borovci

Osnovni namen tabora je delo, ki ga učitelji oziroma študenti telesne vzgoje ne morejo opraviti med letom...

Proces družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov je odprl tudi vprašanje, v breme katerih sredstev vzdrževati obstoječe, oziroma financirati gradnjo novih rekreacijskih objektov. Znano je namreč, da so stroški za te namene po dosedanjih predpisih bremenili tudi sklade skupne porabe. Po „novem“, torej v okviru samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja, pa so izdatki za skupne potrebe delavcev, v katere so všteti tudi izdatki za oddih in rekreacijo, močno obdavčeni, če presežejo zneske, določene s splošnim družbenim dogovorom, oziroma s samoupravnimi sporazumi.

Ce nočemo, da bi nastajala škoda, je kajpak treba obstoječe objekte vzdrževati. Če pa hkrati želimo, da bi bilo čimveč delavcev deležnih ne le letnega, ampak tudi tedenskega in vsakodnevnega oddiha ter rekreacije, je treba zgraditi še veliko več rekreacijskih objektov, od igrišč do počitniških domov, kolikor jih obstaja danes. Za vse to, kar je nedvomno v interesu delovnih ljudi in tudi v materialnem interesu delovnih organizacij ter družbe kot celote, pa naj bi delovni kolektivi zdaj plačevali davek!

»Pokop« oddiha in rekreacije?

Na problem, kot smo ga opisali, so pri pripravljanju splošnega družbenega dogovora o načelih in merilih za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v delovnih organizacijah že opozorili slovenski sindikati. Žal niso uspeli v svoji težnji, da bi iz obdavčitve izvzeli tiste izdatke v breme sklada skupne porabe, ki so neogibno v zvezi z vzdrževanjem (enostavno reprodukcijo) rekreacijskih objektov.

Tako v delovnih organizacijah danes dejansko ne vedo, kako naj ravnajo, da ne bi prišli v nasprotje s sedaj veljavnimi predpisi. Če bi se namreč do črke držali zakona, tisti kolektivi, ki imajo lastne počitniške domove ali druge rekreacijske objekte in jih tudi normalno vzdržujejo in obnavljajo, ne bi smeli svojim delavcem izplačati na račun regresa praktično niti dinarja, ne da bi smeli računati s tem, da ta izplačila naknadno ne bi bila obdavčena. Če bi se to zgodilo, bi torej „pokopali“ ves trud in vsa prizadevanja ne le za razmah organiziranega oddiha in rekreacije, ampak tudi vse tisto, kar smo na tem področju doslej dosegli.

Ko so predstavniki slovenskih sindikatov v razpravah o posameznih osnutkih samoupravnih sporazumov pojasnjevali svoje stališče do tega vprašanja (Nasprotujemo temu, da bi bila obdavčena sredstva, s katerimi kolektivi vzdržujejo rekreacijske objekte oziroma jih nameravajo še zgraditi ali občutneje modernizirati in razširiti!), so poudarili, da bo potrebna še ostra bitka, da bi se to načelo uveljavilo tudi v praksi. Tako stališče naših sindikatov delovni ljudje ne le pozdravljajo, ampak je tudi edino logično in realno.

Vprašanje pa vendarle je, ali je dejansko treba čakati do takrat, da bi povsem določen kolektiv ali več kolektivov prišlo „pod udar“ zakona in drugih predpisov, ali pa se je že zdaj treba zavzeti za ustrezno tolmačenje veljavne zakonodaje in pri teh zahtevah vztrajati dotlej, dokler jim pristojni organi ne bi ustregli, oziroma dokler ne bi povedali lastnega stališča?

MILAN GOVEKAR

Vsako leto postavi Visoka šola za telesno kulturo iz Ljubljane v Rovinju, pod krošnjami visokih borovcev in v neposredni bližini morja, svoje plateno naselje.

Tabor velja za enega najlepših na naši obali. Šotori nudijo tu zatočišče slovenskim telesnokulturnim delavcem skoraj celo poletje. Tu potekajo najrazličnejši seminarji in tečaji, tu si pridobivajo znanje študentje prvega in tretjega letnika VŠTK iz Ljubljane.

V taboru je vedno živahno. Brž ko odide ena skupina, že je tu druga, še številnejša.

Letošnji julij so v rovinjskem taboru prevladovali učitelji in profesorji telesne vzgoje. Taki, ki so zaključili svoje šolanje šele včeraj in taki, ki imajo za seboj že deset, petnajst in več let dela. Vsi so prišli v Rovinjo na neobvezni enotedenski seminar. Nekateri tudi na svoje stroške, velika večina pa z namenom, da se nauči še nečesa novega, saj je delo na šoli iz leta v leto zahtevnejše...

OD 25 NA 114 UDELEŽENCEV

Več o dopolnilnem izobraževanju telesnokulturnih delavcev na naših šolah mi je povedal prof. Ivan Križnar, predstavnik Zavoda za šolstvo, ki skupaj z Visoko šolo za telesno kulturo skrbita za organizacijo rovinjskih seminarjev.

„Celotni sistem izobraževanja učiteljev telesne vzgoje je danes pri nas že dokaj pester. Gre za obvezno in neobvezno izobraževanje...“ mi je razlagal prof. Križnar, po šesturnem dopoldanskem delu. „Obvezno dopolnilno izobraževanje financira izobraževalna skupnost. Sem štejejo seminarji, hospitacijske ure, delo po aktivih, ki jih imamo v Sloveniji blizu 60, itd. No, po drugi strani pa gre za prostovoljno dopolnilno izobraževanje, za katero

vlada iz leta v leto več zanimanja...“

Ena izmed najpomembnejših oblik neobveznega dopolnilnega izobraževanja učiteljev telesne vzgoje so vsakakor rovinjski seminarji. Pred leti je prihajalo na te enotedenske seminarje po petindvajset ali trideset učiteljev, do letos pa je to število poskočilo že na 114 udeležencev.

„Zaradi velikega interesa smo morali letos organizirati kar dva seminarja. Podatki kažejo, da smo program dela dobro zastavili, saj so bili udeleženci seminarja s predavanji izredno zadovoljni...“

Izjavo Ivana Križnarja so pozneje potrdili tudi rezultati ankete. Večina učiteljev je namreč izjavila, da bo tudi v prihodnje rade volje prihajala na take in podobne dopolnilne seminarje, ki po svoji vsebini preraščajo ozke okvire stroke.

Letošnji rovinjski seminar dejansko pomeni korak naprej na področju izobraževanja učiteljev telesne vzgoje. Vrste predavateljev so namreč izpopolnili tudi ugledni slovenski družbenopolitični in kulturni delavci, bilo jih je kar 17, ki se v svojem družbenopolitičnem vsakdanjem delu bore med drugim tudi za napredek telesne kulture.

In sedaj prepuščamo besedo novinarju Milanu Živkoviču:

MED PRIJATELJI

Skušal sem se živjeti v prijetno okolje pod visokimi pi-

nijami v naselju platnenih streh. Spoznati sem hotel utrip življenja, potem ko ni treba več, tudi ob najhujši vročini, sedeti na predavanjih, ali si izpopolnjevati znanje s praktičnimi vajami.

Lahko rečem, da so dnevi v taboru zelo naporni. Za ene bolj, za druge manj. Zato ni nič nenavadnega, če jo marsikdo po dobrem kosilu, ki ga pripravijo „mami“ – tako vsi pravijo kuharici v taboru – mahne v posteljo, namesto na kopanje. Pa vseeno ostane vsem dovolj časa za namakanje, za plavanje, podvodni ribolov, pred večerjo pa še za rekreacijo z različnimi športnimi igrami. Dekleta in fantje vsak večer merijo moči v odbojki, na improviziranem igrišču pa tudi v košarki, nadalje v namiznem tenisu in drugih športnih panogah. Športnih rekvizitov je tu dovolj in skoraj vedno so vsi v „prometu“.

ZVEČER SE MARSIKAM „LETI“

„Po večerji se marsikam leti,“ mi je dejal Peter Brumen, ki skrbi, da v taboru ni nihče lačen pa tudi žejen ne. Dobro istrsko črno kapljico ima vedno na zalogi. Tudi sam sem je bil deležen in moram reči, da je dobra.

Minulo nedeljo se je na primer skupina najbolj navdušenih spravila na bližnji otok, ki mu pravijo „Žlica“. Ob dobri kapljici so bili čevapčiči in ražnjiči

še bolj okusni. Mnogi pa so se porazgubili po rovinjskih plešičih, ki jih ni malo. Ljubitelji beat glasbe – tudi takih je nekaj v taboru – so bili gostje zanimivega „Go-Go“ kluba.

Tako se mnogokrat noč združi z dnevom.

Toda naslednji dan spet vse teče po ustaljenem tabornem redu.

MORDA ZADNJIČ V ROVINJU?

V dveh dneh sem spoznal, da sem hodijo ljudje, ki so si med seboj veliki prijatelji. Živijo kot ena družina, profesorji in študentje, med njimi pa tudi tisti, ki so že zdavnaj zapustili šolske klopi in se z veseljem vračajo v staro sredino – med prijatelje. In tudi to je eden od namenov rovinjskega tabora.

Odhajal sem. Pri upravniku tabora, Miranu Pircu, sem še zvedel, da tu velja oskrbnik dan le 34 dinarjev, kar je presenetljivo nizko glede na današnje cene dopustniškega turizma.

Verjetno prihodnje leto ne bom mogel več v to okolje. Vsaj v Rovinju ne. Občinska skupščina Rovinjskega namreč preganja VŠTK z tega prostora, prav tako pa tudi slovenske železničarje, ki so nedaleč stran. Tu želi graditi občina objekte komercialnega turizma.

To deluje kot kanček pelina. Preveč je bilo prijetno v rovinjskem taboru VŠTK iz Ljubljane.

A. ULAGA in M. ŽIVKOVIČ

Diplomantom VŠTK je Rovinju predaval tudi svobodni umetnik Tone Svetina (desno).

SINDIKALNO NOGOMETNO PRVENSTVO LJUBLJANSKIH KOLEKTIVOV

VODI MERCATOR

Ker so rekreacijski športi iz leta v leto bolj priljubljeni, organizira Nogometna podzveza Ljubljana tekmovanja v velikem nogometu med sindikalnimi podružnicami. V Ljubljani imamo za sedaj eno ligo, ne pa dve, kot v Mariboru. To dokazuje, da smo za to športno panogo še premalo storili.

V Ljubljani tekmujejo sindikalni aktivni v nogometu že drugo leto. Lani je tekmovalo 8 moštev, letos pa se je število povečalo na 9. V ligi sodelujejo: Mercator, Saturnus, TIKI, Delo, Mladinska knjiga, Železniška

postaja, Žito, Jože Moškrič in Univerzal.

Končan je spomladanski del prvenstva, vrstni red sodelujočih moštev pa je naslednji: 1. Mercator 14, 2. Saturnus 11, 3. TIKI 11, 4. Delo 10, 5. Mladinska knjiga 8, 6. Železniška postaja 6, 7. Žito 4, 8. Univerzal 4, 9. Jože Moškrič 4.

Vedno na zalogi bogata kolekcija damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. Na voljo so tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

Torej, v Modni hiši oblačila za ženo, moža, hčerko in sina!

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA
MARIBOR — OSIJEK

A B C podvodnih športov

Marsikdo izmed nas ima tudi letos v načrtu počitnice na morju. Zato ne bo odveč, če spregovorimo nekaj besed o rekreaciji na letnem dopustu, to je o športih, ki vse bolj osvajajo staro in mlado. Počitnice bodo namreč lepše, pa tudi več bomo imeli od njih, če bomo poležavanje na soncu zamenjali z aktivnim razvedrilom, s športno dejavnostjo.

In morje nam nudi zares veliko možnosti. Nekateri športi na vodi, kot sta recimo smučanje in jadranje, so sicer dragi, medtem ko so na primer nekateri podvodni športi dostopni takorekoč vsakomur.

Za začetek moramo imeti le podvodno masko, za katero bomo odšli v prodajalni s športno opremo le kakih 40 dinarjev.

Naj bo tako ali malo drugače, dejstvo je, da število ljubiteljev podvodnih športov presenetljivo hitro narašča. In temu se ne smemo čuditi. Vročje poletno sonce, plavanje in potapljanje združeno z mikavnimi doživetji pod morsko gladino so stvari, ki človeka znova in znova privabljajo, ki mu vlivajo novih moči in

volje do napornega vsakdanjega dela.

V Sloveniji imamo že več klubov, ki združujejo ljubitelje morja in podvodnih športov. Nekateri izmed njih se po številu registriranih članov vključujejo med najbolj množične športne organizacije pri nas... Skratka, v želji, da bi bile letošnje počitnice na morju kar najbolj prijetne, se bomo na kratko dotaknili nekaterih praktičnih napotkov, ki so namenjeni predvsem ljubiteljem morja in podvodnih športov.

NE ZANAŠAJMO SE, DA JE VSE V REDU!

Za potapljanje potrebujemo masko, dihalno cevko in po možnosti

tudi plavuti. Če pa se želimo poskusiti v podvodnem ribolovu, si moramo omisliti še podvodno puško.

Pred odhodom na morje moramo vse te stvari skrbno pregledati.

Če smo na jesen svojo opremo za podvodne športe pravilno shranili, potem ne bo problemov. Prepričali se bomo le, če maska ali plavuti niso kje natrgane. Posebno pri maski moramo biti pozorni na to, da je rob, ki se prilega obrazu, brez poškodb. V nasprotnem primeru nam bo namreč pri potapljanju vdiral voda v masko. Če je maska od starosti ali neprimerne nege preperela, svetujemo, da si omislite novo. Isto velja za plavuti. Popravljanje in krpanje teh rekvizitov je namreč v veliki večini primerov neuspešno.

Malce več opravka bomo imeli s podvodno puško. Če je puška na vzmet ali na elastično, priporočamo, da jo pred odhodom na morje znova razstavimo in vse kovinske dele, posebno vijake in vzmeti, temeljito za-

ščititi pred rjavjenjem. Če nimamo silikonske, uporabimo motorno mast. Vse suhljive dele moramo seveda zamenjati, da nam puška ne bo odpovala prav takrat, ko bomo našli pod skaljo jato rib.

Pri puški na stisnjen zrak moramo preveriti nivo olja. Priporočljivo je pregledati tudi vsa tesnila, da iz puške ne bo uhajal zrak.

Pri polnjenju zračne puške bomo storili najbolj pametno, če bomo upoštevali navodila proizvajalca. Napaka večine podvodnih lovcev namreč je, da imajo v svojih puškah kar enkrat preveč atmosfer. S tem po nepotrebnem skrajšujejo življenjsko dobo drugega rekvizita.

Osti in harpune moramo pred odhodom na morje nabrusiti in prav tako zaščititi pred rjavjenjem. Vsak naj ponese na morje po več osti in harpun. To so namreč stvari, ki jih v vodi kaj kmalu uničimo, poškodujemo ali celo izgubimo.

A. UL.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

»Bernardin« – po ameriško

Celotni investicijski stroški bodo znašali 393,6 milijona dinarjev ● Kredit Mednarodne banke v višini 150 milijonov dinarjev ● »Bernardin«, kjer blizu 2500 postelj z vsemi spremljajočimi objekti, bo začel obratovati 1. julija 1975. leta

Komaj so v Portorožu utihnil gradbeni stroji, že napovevajo, da bodo ne daleč stran, na pobočju Bernardina – med Portorožem in Piranom – spet začeli brniti. Ljubljanska »Emona« se je namreč odločila, da tu zgradi nov hotelski turistični kompleks »Bernardin«. Ta bo imel hotel A kategorije z blizu 400 posteljami, depandanse B visoke kategorije z 2100 posteljami, zimski bazen, restavracije, bar, obrate uslužnostne dejavnosti, plažo, parkirišča, igrišča, zelenice ter ostale za hotelsko-gostinsko dejavnost potrebne objekte.

Celoten kompleks bo veljal 383,6 milijona dinarjev.

Doslej največjo turistično investicijo v Sloveniji kreditira tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj v višini 150 milijonov dinarjev, Ljubljanska banka pa v višini 233,6 milijona dinarjev.

ZAHTEVNO PROJEKTIRANJE

LJUBO FILIPAN pomočnik generalnega direktorja »Emona« je podrobneje pojasnil, kako bodo pravzaprav potekala dela pri realizaciji izgradnje hotelsko-turističnega kompleksa »Bernardin«. Ustavimo se najprej pri projektiranju.

Mednarodna banka za obnovo in razvoj, ki je že odobrila kredit, je med drugim zahtevala, da se mora opraviti projektiranje objekta na osnovi večjega števila ponudb mednarodno priznanih projektantskih organizacij, izvedbo del pa na osnovi mednarodne licitacije.

Emona je na osnovi razpisa že prejela 9 ponudb, od katerih

je Mednarodna banka ugodno sprejela le štiri, in sicer se je strinjala, da ta projekt lahko izdelajo TAC – SOCOTEC iz Bostona (ZDA), LENZ iz Mainz (ZRN), Energoprojekt iz Beograda in RTKL iz Marylanda (ZDA). Na koncu se je Emona po temeljitih posvetovanjih z vsemi štirimi projektantskimi organizacijami odločila, da nadaljuje začete pogovore s TAC-SOCOTEC, s katero je pogodba o projektiranju tik pred podpisom. Projekt, ki bo veljal blizu 1.400.000 dolarjev, kar predstavlja 5,5 odstotka celotne vrednosti investicije, mora biti zaključen do konca prihodnjega leta.

Ureditev zemljiškega vprašanja je pri vsem pravzaprav eden

ključnih problemov pri dokončni uresnitvi celotnega projekta.

VPRAŠANJE ZEMLJIŠČA ŠE NI UREJENO?

Mednarodna banka je po predlogu svojih strokovnjakov zahtevala od investitorja, da mora imeti na voljo najmanj 26 hektarov zemljišča na kompleksu Bernardin, od tega naj bi zazidalne površine znašale 69.000 kvadratnih metrov. Hkrati postavlja Mednarodna banka Emoni kot investitorju in preko nje projektantski organizaciji pogoj, da mora v roku treh mesecev po podpisu pogodbe o projektiranju, predložiti tri variante idejnih zasnov bodočega projekta Bernardin, z

vsemi ekonomskimi in ostalimi utemeljitvami. Po izbiri najboljše variante – pri čemer poleg strokovnjakov investitorja sodelujejo še občinska skupščina Piran, Mednarodna banka, Ljubljanska banka in ostali – naj bi začeli z izdelavo dokončnega projekta, kar pa bo hkrati predstavljalo osnovo za sprejetje novega zazidalnega načrta tega območja.

Pri razreševanju zemljiškega problema kompleksa Bernardin pa se je pojavil še problem preselitve ladjedelnice »2. oktober« v Piranu, za katero še do danes ni dokončno rešeno, kam se bo preselila. Vse dosedanje možnosti, zlasti v okviru Luke Koper v Ankaranu terjajo ogromna investicijska vlaganja,

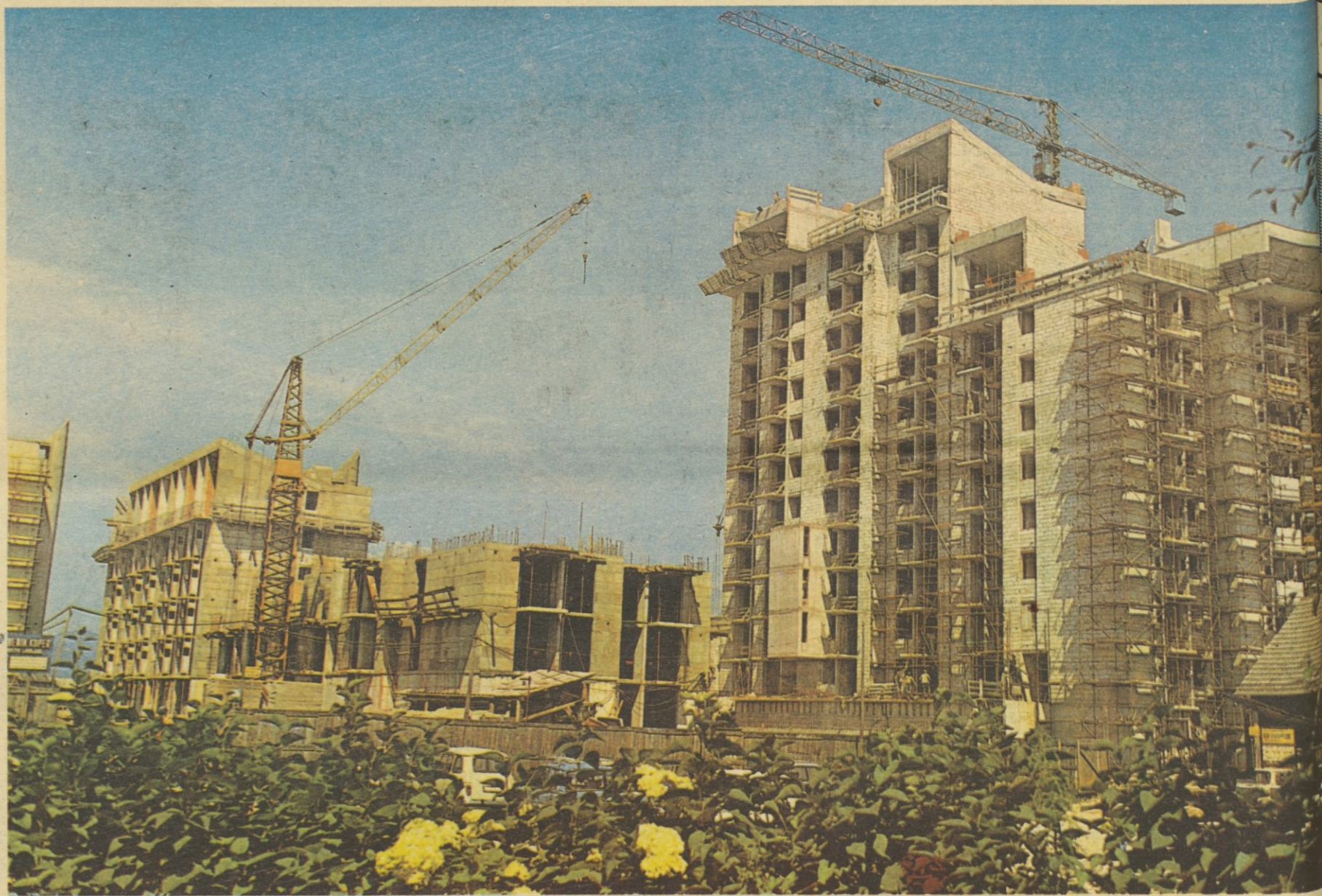
za kar pa za zdaj ni možno zagotoviti sredstev iz naslova razpoložljivih sredstev projekta »Bernardin«. Kot je poudaril Ljubo Filipan, je ta problem zato še odprt, terja pa hitre odločitve, če bodo hoteli projekt Bernardin uresničiti v roku do 1. julija 1975. leta.

REZULTATI POSLOVANJA BERNARDINA

Zanimivo je že zdaj pogledati številke, kakšni bodo rezultati poslovanja »Bernardina«, ko bo ta zgrajen. Po izračunu Mednarodne banke bi znašal celoten dohodek »Bernardina« 1975. leta 6,63 milijona dolarjev, 1980. leta, ko bo poslova-

nje že utečeno, pa 7,60 milijona dolarjev. V istem obdobju se bo neto dohodek povečal na 0,18 milijona dolarjev na milijona dolarjev.

Skupni dohodek vključuje dohodek od hotelskih in drugih hodnih gostov. Cena polpenziona je po 3 do 5-letnem obratovanju predvidena od 16 do 18 dolarjev, poprečna izkoriščenost hotelskih zmožnosti pa v višini 45 odstotkov. Naj dodamo še to, da bodo neobveznosti Emona do Mednarodne banke potem, ko »Bernardin« začel obratovati znašale kar 960.000 dolarjev. Kredit bo morala Emona v Mednarodni banki v dvajsetih letih.

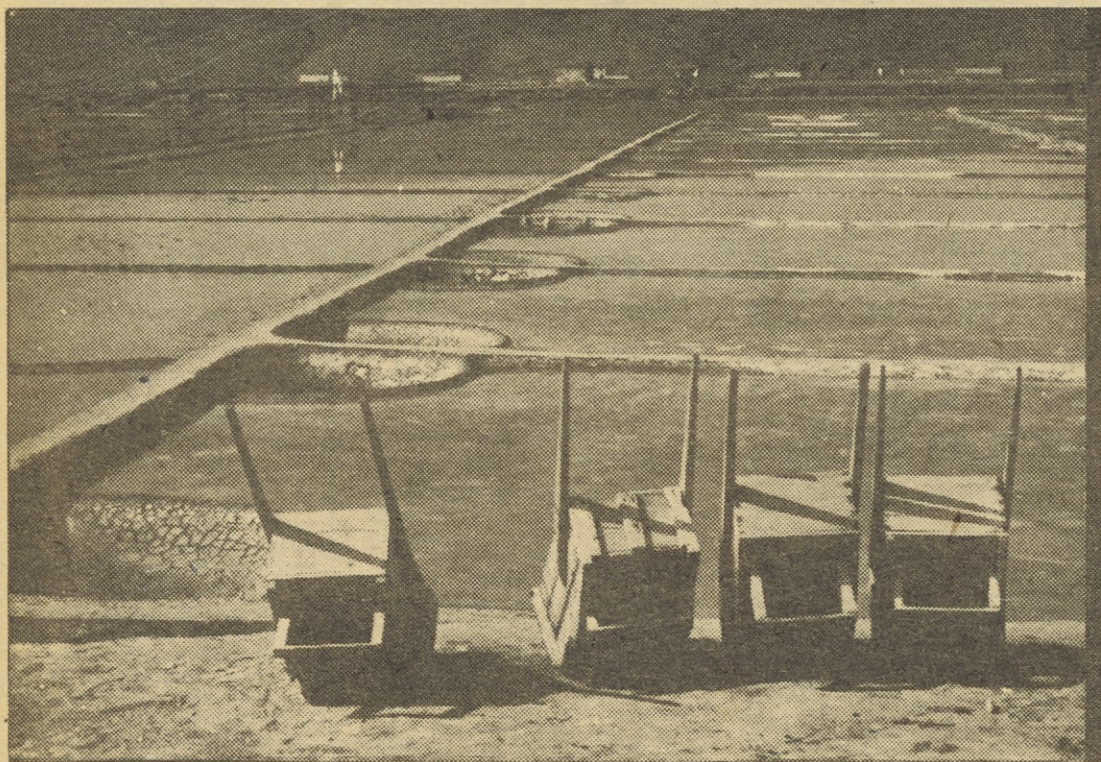

Veliko gradbišče poslovnega združenja IMOS v Ljubljani, ki gradi stanovanja za tržišče. Foto: A. AGNIČ

RAVNE NA KOROŠKEM

Občinski sindikalni svet predlaga zlasti večjim delovnim organizacijam, naj ustanovijo posebne službe za spremljanje delitvenih odnosov in za izpolnjevanje sistema nagrajevanja. OSS je tudi predlagal vodstvom in samoupravnim organom delovnih organizacij, da sproti posredujejo osnovnim organizacijam sindikata podatke o osebnih dohodkih zaposlenih. Sindikalne organizacije pa bi morale podrobno proučiti zlasti najnižje osebne dohodke in si prizadevati, da se delitev spremeni tako, da ne bi bilo več zaposlenega z osebnim dohodkom pod 1000 dinarjev.

—vš

Portorož spreminja svojo podobo in s tem tudi portoroške soline. Značilnost Lucije – soline, počasi izginjajo. Polovico so jih že zasuli. Kmalu, ko bodo gradili Bernardin, bo izginil tudi ostali del. Na zasuti planjavi bodo zrastle igrišča in drugi športni objekti, za razvedrilo številnim, pričakovanim gostom.

A. AGNIČ

NASELJE – V KATEREM BO 2500 NOVIH STANOVANJ

Pred dvema letoma so za Bežigradom v Ljubljani začeli graditi Sosesko BS 7. Po načrtih urbanističnega inštituta oziroma inž. arh. BRACA MUŠIČA in arh. MARJANA BERANA, pa inž. TOMAŽA ŠTRUKLJA in inž. NIKA SELIŠKARJA bodo zgradili sosesko s 2500 stanovanji. To bo prva soseska, ki ne bo zgrajena po sedanjih načelih »razmetanih stavb«, ampak bo to naselje 3 do 14 nadstropnih blokov in stolpnic ter posameznih atrijskih hiš, zgrajenih ob treh glavnih ulicah. V njej, soseski namreč, bodo stanovanja vseh vrst; od garsonjer do štirisobnih stanovanj

in okrog sto atrijskih hiš.

Prva faza izgradnje je v teku. Gradijo 390 stanovanj. Seveda so to stanovanja za tržišče in so že vsa razprodana. Kmalu, gotovo pa že naslednje leto, bodo začeli graditi naslednjo fazo s 1000 stanovanji, za katera bodo že letos sklepali pogodbe.

Sosesko BS 7 gradi poslovno združenje IMOS. To je združenje, ki je bilo ustanovljeno 1963. leta in ima danes 14 članov. Od tega je šest gradbenih podjetij. Ostalo so inštalacijska in druga podjetja, povezana z gradbeništvom. Pri soseski BS 7 sodelujejo člani združenja: SGP Grosuplje, SGP Gradbenik,

IMP, Hoja, Slikoplesk-Termoplast, LIKO – Vrhnika in Jelovica. Celotno ureditev zemljišča kjer so mišljene v glavnem komunalne ureditve, ima na skrbi podjetje »Soseska«. Precej stanovanj bo v prvi fazi odkupila Ljubljanska banka za svoje uslužbenke, ki tudi sicer sodelujejo pri izgradnji s krediti.

Soseska BS 7 bo z 2500 stanovanji gotova leta 1975. Takrat, vsaj tako pravijo v IMOSU, bodo dobili ključev, ki so se odločili, da bodo vložila sredstva v stanovanja soseske severni meji Ljubljane.